

Privacy notice

Form
1442i KAR
KAREN

Australian Government
Department of Home Affairs

ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက် အတိအကျအကျဉ်းချုပ်

The Department of Home Affairs (ဝဲလ်ကျိလ်ဘာ် ဃး ထံလီၤကီၢ်ပုၤ တၢ်လၢအမၤအသးတဖၣ်) (အဝဲလ်ကျိလ်) ပၤပၤပၤပၤအိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤပၤကီၢ်ဆၢသးတဖၣ်လီၤ. The Privacy Act 1988 (ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၈၈) တၢ်လီၤတၢ်တဖၣ်လၢ အဝဲလ်ကျိလ် ကဘိးဘၣ်သ့ၣ်ညါ တၢ်လၢအကဲထီၣ် အသးတဖၣ် လီၤတၢ် တခါစၢၣ်ဖဲ အထၢဖိၣ်ပုဂ္ဂလိကအချက်အကျဉ်းချုပ် ဘၣ်ဃးလၢအဝဲသ့ၣ် လီၤ. လံာ်တကီၢ်ဒိၣ်အံၤမ့ၢ် တၢ်ဘိးဘၣ်ရၤလီၤန့ၢ် န့ၤ ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ် တဖၣ်န့ၢ်လီၤ.

ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် မ့ၢ်မနုၤတဖၣ်လဲၣ် -

ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်အံၤ မနုၤတၢ်လၢ ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် မ့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ မ့ၢ်တၢ်ထံၣ် ဘၣ်ဃးပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် တၢ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဂ့ၢ်ဘၣ်ဝီ တၢ်ပၤပၤနီၣ်အံၤန့ၢ်လီၤ. ဝဲလ်ကျိလ်အံၤထီၣ်စၢၣ်ကီၢ်တၢ်ဂ့ၢ်အလီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢအလဲလိာ်အ သးသ့ၣ် ပုဂ္ဂလိကအချက်အကျဉ်းချုပ်, လၢအဘၣ်တၢ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ် တၢ်အစၢ လၢပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ်အဖီလံာ်ဒီး ပၤပၤပၤပၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် မ့ၢ်တမ့ၢ် လၢအဘၣ်ဃးဒီးပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် ဒိၣ်ဘိ, ပိာ်မ့ၢ်ပိာ်ခါ အတၢ်ဒုးသ့ၣ် ညါဆဲးတၢ်ဂ့ၢ် မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်စုးကါအံၤ သ့တဖၣ်, တၢ်မၤကမၢ်ကီၢ်မ့ၢ်သဲးစး အတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးနီၣ်တဖၣ်, တၢ် အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ဆူၣ်အကျိၤတဖၣ်ဒီး ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် မၤ နီၣ်ဃးလၢအိၣ်ဖျါထီၣ် အဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်, ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် လၢအိၣ်ဒီးတၢ်သ့တၢ်ဘၣ် လီၤဆဲး မ့ၢ်တမ့ၢ် ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤအက ရၢတဖၣ်, တၢ်ဘျီ တၢ်ဘါအတၢ်စုးတၢ်န့ၢ်တဖၣ်မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်မၤဘၣ် ထွဲလိာ်သးတဖၣ်, တၢ်သ့ဆိ ကမိၤတၢ်ဒိၣ်ဒိၣ်ယိာ်ယိာ်အတၢ်စုးတၢ်န့ၢ် တဖၣ်, ဒီးမ့ၢ်ကရၢဖိလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ် အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်လီၤ.

တၢ်အကါဒိၣ် အကုၣ်တနီၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်သိၣ်တၢ်သီအတၢ်ဖဲတၢ်မၤ ဒီဖျါဝဲလ် ကျိၤတဖၣ်မ့ၢ် Migration Act 1958 (the Migration Act) (တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ အတၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၅၈ (တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ တၢ် သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်)) Customs Act 1901 (the Customs Act) (တၢ်လီၤလၢတၢ်သမံသမိးတၢ်ဘိၣ် တၢ် ၅၁၃ဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့ အတၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၀၀ (တၢ်လီၤလၢတၢ်သမံသမိးတၢ်ဘိၣ် တၢ် ၅၁၃ဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့ အတၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်)), Immigration (Guardianship of Children) Act 1946 (the IGOC Act), (တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ် ဆိးလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ်အပူၤ (တၢ်အံး ထွဲကွၢ်ထွဲသ့ၣ် လၢအဖိးသဲးစး) တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၁၉၄၆ (အံၤပိာ်အိၣ် ဖဲ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုး ထီၣ်)), Excise Act 1901 (the Excise Act) (ပနံၣ်ခိသ့လၢထံ လီၤကီၢ်ပုၤ တၢ်ဘျာသဲးစးလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၁၉၀၀ (ပနံၣ်ခိသ့လၢထံ လီၤကီၢ်ပုၤ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်)), Australian Border Force Act 2015 (the Border Force Act) အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသး တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၂၀၁၅ (ကီၢ်ဆၢသး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်)), Maritime Powers Act 2013 (Maritime Powers Act) (တၢ်စိ ကမိၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ်လဲၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၂၀၁၃ (တၢ်စိကမိၤလၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ်လဲၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ် ဒိၣ်ထုးထီၣ်)), ဒီး Australian Citizenship Act 2007 (the Citizenship Act) (အိၣ်စၢၣ် လၢပၤပၤ တၢ်ကဲထီၣ် ထံဖိ ကီၢ်ဖိတၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢ အချိၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ် ၂၀၀၇ (တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိ ကီၢ် ဖိတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ အချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်)) တဖၣ်လီၤ.

ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် တဖၣ်လၢ အမ့ၢ်မတၤတဖၣ်

တၢ်သးလီၤသးကျဲးဒီး တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ်လၢ အချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ပၤပၤပၤပၤ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး တဖၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်ထၢဖိၣ်တၢ်, တၢ်သ့အီၤ, ဒီး / မ့ၢ်တမ့ၢ်တၢ်ပၤဖျါ ထီၣ်ဘၣ်ဃးနကစၢၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ, ပၤပၤပၤပၤတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ

အလဲလိာ်အသးသ့ၣ် ဒ်အမ့ၢ်ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်ပတ်တၢ်မၤနီၣ်ဃး လၢအိၣ်ဖျါထီၣ်တဖၣ် (တၢ်သိၣ်ညါစ့ၣ်ကီၢ်ဆၢသး ပုဂ္ဂလိက အချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်) တဖၣ်လီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်ဝဲတဖၣ် ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်အိၣ်ပညိ လၢနီၣ်က စၢၣ်တဂၤအချက်အလက်ပတ်တၢ်မၤနီၣ်ဃး -

- စုတဝံးပနီၣ်တဖၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် စုပနီၣ်တဖၣ်
- မဲာ်သ့ၣ်အတၢ်အိၣ်ဖျါဒီး ဖဲနီၣ်တဖၣ်
- တၢ်အသိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ် ဘၣ်ဒိၣ်အိၣ် တၢ်မၤနီၣ်ဃးမၤတၢ် (တၢ်ပညိၣ်ကွၢ်စိ ထဲလၢ တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအချိၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တနီၣ်လၢတၢ်ပၤပၤနီၣ်လၢ တၢ်ပျဲပူၤဖျါတဖၣ်)
- တၢ်ကထိၣ်န့ၢ် အနီၣ်ကစၢၣ်အထီၣ် ဒီး အဃာ
- ကွဲးဒိ မဲာ်ပုၤ တၢ်ဂီၤ
- ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် မ့ၢ်တမ့ၢ်
- တၢ်အဂၤတမံၤမဲာ်လၢ တၢ်ကတၢ်ပၤပၤနီၣ်အီၤလၢ ကတၢ်ဖျါထီၣ်လၢ တၢ်သိၣ် တၢ်သီတၢ်ဘျာအပူၤတဖၣ်လီၤ.

ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်ပတ်တၢ်မၤနီၣ်ဃးလၢ ခိၣ်ဖျါထီၣ် (ပုဂ္ဂလိက အချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်လၢအမ့ၢ်မတၤတဖၣ်) ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကထၢဖိၣ် အီၤဒီး/ မ့ၢ်တမ့ၢ် တၢ်ဒုးန့ၢ်ဖျါထီၣ်အသးလၢအဘၣ်သ့ၣ်လၢ ပုဂ္ဂလိက အချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် -

- ဖဲကဘီယူၤသန့ ဖဲအလဲတၢ်က့ၤတၢ်အခါ
- လၢတၢ်ပတံထီၣ်လၢထံလီၤကီၢ်ပုၤ လံာ်ခိကီၢ်တဖၣ် (ပၤပၤပၤပၤ တၢ် ဒီတဒၢအဂီၢ်လံာ်ပတံထီၣ်)
- ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်လၢ အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသး အပူၤတ ဝါအပူၤ
- ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်လၢ တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံၣ်ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ်အပူၤ အတၢ် ဒုးဃးအပူၤတဖၣ်
- ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်လၢ အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသးထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လီၤ.

ဝဲလ်ကျိလ်မၤတၢ်မနုၤတဖၣ်ဒီး ပတၢ်ဆဲးကျၢအလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ်

ဝဲလ်ကျိလ်အ ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်အံၤ ကဒိတဒၢအိၣ်စၢၣ် လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသးကပၢဆၢရဲၣ်ကျဲးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤဘၣ်ဃး ပုဂ္ဂလိက အချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်လၢအမ့ၢ်မတၤတဖၣ်လဲၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်မၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ် -

- အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသး မုၢ်န့ၢ်လၢအကတဲာ် ဒီဖျါကပၢဆၢရဲၣ်ကျဲး ပုဂ္ဂလိက အချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်လၢအမ့ၢ်မတၤတဖၣ်
- တၢ်ကဒိတဒၢ ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်မၤတၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး ပုဂ္ဂလိကအချက်အလက်အကျဉ်းချုပ် တၢ်လိာ် ဘၣ် အကျဲးသန့ လၢဟီၣ်ခိၣ်ဒိၣ်ဘၣ်
- အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသးအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီဖျါ ကီၢ်ဆၢတၢ်ပၢဆၢရဲၣ်ကျဲးဒီး တၢ်မၤညါထီၣ်လၢပုၤလဲၣ်တၢ်က့ၤတၢ်ဖိတဖၣ်
- တၢ်ထၢဖိၣ်န့ၢ် ကီၢ်ဆၢခိသ့တၢ်ဟ့ၣ်န့ၢ်ဒီးတၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၤ တၢ်ပၤဖျါ အီၤလၢနီၣ်ဂံၢ်တဖၣ်
- တၢ်မၤညါထီၣ်တၢ်ဘၣ်ဃး တၢ်ဒုးဖိးသဲးစး လၢတၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၤတၢ် မၤ
- အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသးလၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ်လဲၣ် အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢဒီး တၢ် လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပနံၣ်တၢ်ကၤလၢအထုးန့ၢ်ပုၤဃးတဖၣ်
- တၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲသ့ၣ်ဒီး အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသး တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံ ဂ့ၢ်ကီၢ်ဂ့ၢ်အပူၤ အတၢ်ဘျာသဲးစးတဖၣ်ဒီး တၢ်တီတၢ်လီၤလၢ တၢ်က မၤ-တၢ်ဆၢတၢ်အဂီၢ်
- တၢ်ပၢတၢ်ဆၢဘၣ်ဃး အိၣ်စၢၣ်လၢပၤပၤကီၢ်ဆၢသး တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ် ဘျာသဲးစးတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဆဲးကျၢလီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ် နထံၣ်န့ၢ်အီၤသ့ၣ်လၢ ဝဲလ်ကျိလ်အပုၤပၤယဲၤသ န www.homeaffairs.gov.au

နမူနာဆိကမိဂ်လၢ ပထာဖိုင်တၢ်မ့ၢ်အကမၢ် မ့တမ့ၢ် ရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်န့ၣ်န့ၣ်ကျဲၤ. နဆဲး ကျၢသ့ -

- မၤပူၤ တၢ်ဟ့ၣ်ကူၣ်ဆၢကျဲၤတၢ် လံာ်တက့ၢ် ဒိလၢအအိၣ်လၢ အုထၢန့ၣ်န့ၣ် အဖီဒိၣ်ဖဲ www.homeaffairs.gov.au/feedback
- ကွဲးဆူ
The Manager
Global Feedback Unit
GPO Box 241
Melbourne VIC 3001
Australia

ဝဲၤကျဲၤလၢအဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၤတၢ်ဂ့ၤ ကဟံးန့ၢ် နနီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ

အါဒၣ်တက့ၢ်, ဝဲၤကျဲၤ (မ့တမ့ၢ်အဝဲ အပူၤလၢအဟံးန့ၢ်တၢ်အၢၣ် လီၤလၢက မၤတၢ် ပုၤမၤတၢ်ဖိလၢအမၤတၢ်) ကမၤဝဲ တၢ်ဟံး နနီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤ လီၤ လီၤလၢနအိၣ်, ပုၤသၢဖုတဖုလၢန ဟ့ၣ်အခွဲးလၢကမၤတၢ်လၢနခၢၣ်စး မ့တမ့ၢ် ပုၤမၤတၢ်ပၢခွဲးယၢ်ဒိအ မ့ၢ် ပုၤလၢဒုးန့ၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်အစၢလၢ အဘၣ်ဃးဒီး တၢ်သးလီၤသးကျဲ အုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢအဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်အဖီလံာ်လီၤ. ပုၤမၤ တၢ်ပၢခွဲးယၢ်အသန့တဖၣ် ကဟံးဃုာ်ဒီး ကြဲၤလၢအပုၤဆါဒီး ကီၢ်ဆၢ တၢ်မၤအံၤပူၤဖျါကွဲၣ်တၢ်လၢ အမၤဒုၣ်တၢ် တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအတၢ်မၤ ကျဲ တဖၣ်လီၤ. ပဝဲစ့ၢ်ကီၢ် ပက ဟံးန့ၢ်န့ၣ်ကျဲၤလၢ ပုၤသၢဖုတဖု တဖၣ်အအိၣ် လီၤ. ဘၣ်တဘၣ် ကဟံးဃုာ်ဒီး အိစကြုလယၢ် ပဒိၣ်အခၢၣ် စးကရၢအဂၤတဖၣ်, တၢ်ဒုး လူၤပိာ်မၤလွဲတၢ်ဘျၢသဲစး ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်, ထံဂၤကီၢ်ဂၤအပဒိၣ်တဖၣ်, ပုၤလၢအဟ့ၣ်မၤ တၢ်တဖၣ်, ကသံၣ်သရၣ်လၢအကွၢ်ပုၤဆါတဖၣ်, တၢ်ကရၢက ရဲၣ်တဖၣ် လၢ နယုထၢပာ်, ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ တဖၣ်, တၢ်မၤအကစၢ်တဖၣ်ဒီး ကမ့ၢ်အကရၢဖိတဖၣ်လၢ အဆဲး ကျၢဒီး ဝဲၤကျဲၤ ဃုာ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ် တၢ် ကျဲၤ (အဒိ, ` ဒီး - အုၣ် ဒိ `) တဖၣ်လီၤ.

ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအဟံးန့ၢ်တၢ်အၢၣ် လီၤအီၤလီၤလၢကမၤ တၢ်တဖၣ် ဟံးဖျါဝဲ ပုၤန့ၢ်လီၤဟးထီၣ် ကီၢ် အတၢ်မၤတၢ်တဖၣ်

နီၣ်ကစၢ်တဂၤ အဂ့ၢ်အကျိၤအံၤ တၢ်ဟံးန့ၢ်အီၤဒီး တၢ်သ့အီၤလၢပခၢၣ်စးခိဖျါ ပဒိၣ်အခၢၣ်စးကရၢအဂၤတဖၣ် အတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး လၢကကျဲၤတၢ်ဆူညါလၢဝဲ ကျဲၤအတၢ်မၤတဖၣ်လီၤ.

နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤအံၤဘၣ်တၢ်ဟံးန့ၢ်ဒီး သ့အီၤလၢပခၢၣ် စး ခိဖျါ ပုၤ လၢအဟံးန့ၢ်တၢ်အၢၣ်လီၤအီၤလီၤလၢ ကမၤတၢ်တဖၣ်လီၤ. အဒိဟံးဃုာ်ဒီး တၢ်ဟ့ၣ်ဆိပုၤလဲၤတၢ်ဖိ တၢ်ရဲၣ်ကျဲၤအီၤခိဖျါ ကဘီ ယုၤအကျိၤတဖၣ်လၢ ကဘီယုၤလၢ ကဟးထီၣ်ဒီးကဟံးန့ၢ် ခံမံၤလိာ် စ့ၢ်ကီၢ်, ခိၣ်ဖျါထီၣ် တၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤအတၢ်မၤကျဲ, ဃုသ့ညါမၤလိ တၢ်ကွၢ် ထံဆိကမိဂ်တၢ်အဂ့ၢ်တဖၣ်/ တၢ်ထံၣ်လိာ်သံကွၢ်သံဒီးတဖၣ်, တၢ်ဆိၣ် ထွဲမၤ စၢၤတဖၣ်လၢ တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ် ဆိးလၢထံဂ့ၤ ကီၢ်ဂၤ အပူၤ ပုၤလၢအဘၣ် တၢ် ဖိၣ်ဒုးဃးအီၤဒီး တၢ်မၤတၢ်လၢကသံၣ်က သီတဖၣ်လီၤ.

ဝဲၤကျဲၤအံၤလိၣ်ဘၣ်ပုၤလၢ အဟံးဃးလံာ်ဃးဃးလၢကမၤတၢ်အဂီၢ် လၢကလူၤပိာ်မၤလွဲစ့ၢ်ကီၢ်ပုၤတဂၤအတၢ်ခူသ့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်, လၢတအိၣ်ဒီးတၢ်ကွၢ်မဲာ်တၢ်လၢ အဝဲသ့ၣ်အိၣ်လၢ ကီၢ်ပူၤမ့ၢ်ဂ့ၤ ကီၢ်ချၢမ့ၢ်ဂ့ၤစ့ၢ်ကီၢ်လီၤ.

တၢ်ဟံးန့ၢ် နကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤအံၤ မ့ၢ်တၢ်လၢအလီၤဘၣ် မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ် အခွဲးလၢ တၢ်ဘျၢသဲစး

တၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ်, IGOC တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်, တၢ်အခိအသ့ၣ်လၢ တၢ်ဖိတၢ်လံာ်တဖၣ် လၢအဟံးလၢ ထံဂၤကီၢ်ဂၤတဖၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်, ထံလီၤကီၢ်ပူၤအပန့ၣ်ခိသ့ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ်, လၢအဘၣ် ဃးဒီး ပိၣ်လဲၣ် အတၢ်စိကမိၤတဖၣ် တၢ် သိၣ်တၢ်သီ လၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်, တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်ဒီး ပုၤတဂၤအတၢ် ခူသ့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ် လၢတၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး. ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တနီၣ် လၢအဘၣ်ဃးဒီး သဲစး အလီၤ မ့ၢ်အိၣ်, ဝဲၤကျဲၤကဟံးန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်တဂၤအတၢ် ဂ့ၢ်တၢ် ကျဲၤလီၤတံာ် လီၤဆဲး လၢကပၢဆၢန့ၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်တဖၣ် လီၤ.

တၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်

- လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပတံထီၣ် လံာ်ခိကီၢ်, ဝဲၤကျဲၤ -
- ဟ့ၣ်အခွဲးလၢ ကဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတမံၤလၢလၢအ ကြၢးအဘၣ် လၢလံာ်ပတံထီၣ်တၢ်အဂီၢ် (ကွၢ်ဖဲတၢ်နီၣ်ဖး 56 ဖဲတၢ်သးလီၤ သး ကျဲအုလီၤ အဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်), ဒီး
- ကလိၣ်ဘၣ်စ့ၢ်ကီၢ်လၢ နကဟံးဖျါထီၣ် နနီၣ်ကစၢ်အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ (ကွၢ်ဖဲ တၢ်နီၣ်ဖး၄၀ ဒီး၄၆ တဖၣ်လၢ တၢ်သးလီၤသးကျဲ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ် ဒိၣ်ထုးထီၣ်).

ပုၤလၢအပတံထီၣ် လံာ်ခိကီၢ်, ဒီးပုၤလၢအဖိၣ်ဃးလံာ်ခိကီၢ်တနီၣ်, ကဘၣ်ဒုး သ့ၣ်ညါဝဲၤကျဲၤ ဖဲအတၢ်အိၣ်အသးတဖၣ်ဆိတလဲအသး မ့တမ့ၢ် ဖဲတၢ်ပတံ ထီၣ်အခါ တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢအကမၢ် လၢလံာ်တက့ၢ် ဒိအပူၤ (တၢ်နီၣ်ဖး ၁၀၄ ဒီး၁၀၅ ဖဲတၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်).

ဝဲၤကျဲၤဘၣ်တဘၣ်ကလိၣ်ဘၣ် လၢနကဟံးဖျါတခါမ့တမ့ၢ်အါန့ၢ်အန့ၢ် နနီၣ်ကစၢ်အတၢ်ဟံးဖျါထီၣ်လၢနမ့ၢ်မတၢ်တဂၤတဖၣ် လၢတၢ်ပညိၣ် ဘၣ်ဃးတၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ်ဒီး တၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢတဖၣ် ၁၉၉၄ န့ၢ်လီၤ. ဖဲန့ၢ်လီၤအုအိစကြုလယၢ်, ဝဲၤကျဲၤကလိၣ်ဘၣ်လၢ နကဟံးဖျါထီၣ် နနီၣ် ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤလီၤတံာ်လီၤဆဲး (အဒိ လံာ်ဟးကီၢ်လၢအမ့ၢ်ထံ ဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်, တၢ်အုၣ်အသးဘၣ်ဃး လၢနမ့ၢ်မတၢ်တဂၤဒီး လံာ်ခိ ကီၢ် လၢအဘၣ်ဃးဒီး နတမ့ၢ်ဘၣ်-ထံဖိကီၢ်ဖိဘၣ်တဖၣ်)လီၤ. နမ့ၢ် တ မ့ၢ်ဘၣ်- ထံဖိကီၢ်ဖိဘၣ်ဒီး တၢ်အုၣ်အသးလၢနကဘၣ်ဟံးဖျါထီၣ် နမ့ၢ် တဟံးဖျါဘၣ်ဒီး တၢ်ကဂ့ၢ်လီၤန့ၢ်လၢနကန့ၢ်လီၤအု အိစကြုလယၢ် အပူၤ (ကွၢ်ဖဲတၢ်နီၣ်ဖး ၂၅၇ အုၣ် ဖဲတၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်) တက့ၢ်.

ဖဲန့ၢ်လီၤအုအိစကြုလယၢ်, ဝဲၤကျဲၤကလိၣ်ဘၣ်လၢ နကဟံးဖျါနကစၢ်အ တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖၣ် လီၤတံာ်လီၤဆဲး (ကွၢ်ဖဲ တၢ်နီၣ်ဖး ၂၅၇ အုၣ် ဖဲတၢ်သး လီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်).

လၢတၢ်ကမၤနီၣ်မၤဃါ လၢအတဖိးမံဒီးသဲစးတၢ်ဘျၢ လၢတမ့ၢ်ပုၤထံ ဖိ ကီၢ်ဖိတဖၣ်, ဝဲၤ ကျဲၤကလိၣ်ဘၣ်ဝဲ -

- တၢ်အုၣ်အသးဘၣ်ဃး တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါဒီး လံာ်ခိကီၢ်အတီၤပတံ တီၢ် တဖၣ်, ဟံးဃုာ်ဒီးနီၣ်ကစၢ်တဂၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ (ကွၢ်ဖဲတၢ်နီၣ်ဖး ၁၈၈ ဖဲတၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်)
- ပုၤလၢကဘၣ်ဟ့ၣ် တၢ်အုၣ်အသးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ် ဃး တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဖဲလဲၣ်ဖဲလဲၣ်လၢပုၤလၢ တၢ်တန့ၢ်န့ၢ်အီၤလၢအ မ့ၢ် တၢ်လၢအတဖိးမံဒီးသဲစးတၢ်ဘျၢ လၢတမ့ၢ်ပုၤထံဖိကီၢ်ဖိ (ကွၢ်ဖဲ တၢ်နီၣ်ဖး ၁၈ ဖဲတၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ် ဒိၣ်ထုး ထီၣ်).

ပုၤလၢအအိၣ်လၢ တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံဂ့ၤကီၢ်ဂၤအပူၤ အတၢ် ဒုးဃးကဘၣ်ဟံးဖျါထီၣ် နီၣ်ကစၢ်တဂၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖၣ် (ကွၢ် ဖဲတၢ်နီၣ်ဖး ၂၅၈ ဒီး ၂၆၁ အုၣ်အုၣ် (၁) လၢအဘၣ်ဃး တၢ်သးလီၤသး ကျဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်ဒီး တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢ ၃.၃၀ ဘၣ်ဃး တၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီတၢ်ဘျၢ တဖၣ်လီၤ).

လံာ်ဂ့ၤလီၤဘၣ်ဃး ပုၤလၢအဟ့ၣ်မၤစၢၤ ပုၤပန့ၢ်တၢ်ကၤတၢ်လၢ အကဟံး တဖၣ်, ဝဲၤကျဲၤ ဒီးပုၤလၢအမၤတၢ်လၢတၢ်တကွၢ်မဲာ်တၢ် အ ပူၤ Fair Work Ombudsman (FWO) (ပုၤန့ၢ်ဖိန့ၢ်ကမိၤလၢ တၢ်ဟ့ၣ် မ့ၢ်ဒါလၢကယုသမံသမိး ပုၤတဂၤအတၢ်ဟံးတၢ်ကမၢ် လၢတၢ် မၤအီၤတဂၤ မ့တမ့ၢ် တတိတလီၤလၢပုၤပၢဆၢတၢ် လီၤဆိဒုၣ်တၢ် လၢကမ့ၢ်ဒိန့ၢ်တဖၣ် အဂီၢ်) (FWO)) ကဟံးန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်တဂၤအ ဂ့ၢ်အကျိၤ အတၢ်ဒီးသန့ထီၣ် အ သးဃုာ်ဒီး ပုၤသမံသမိးလံာ်အုၣ်အ သး အတၢ်စိကမိၤတဖၣ်အိၣ်ဖဲ တၢ်နီၣ်ဖးအဒု အစၢၤ အဲး ဖဲတၢ်နီၣ်ဖး အဒု ၃ အုၣ် ဖဲအကူၣ် ၂ လၢတၢ်သး လီၤသးကျဲ အုလီၤအဂၤတၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထုး ထီၣ်အပူၤလီၤ.

လၢတၢ်ပညိၣ်တဖၣ်ဘၣ်ဃး တၢ်ဃုထံၣ်န့ၢ်တၢ်စိကမိၤဖဲ တၢ်နီၣ်ဖး ၂၅၂ လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်သးလီၤသးကျဲအုလီၤအဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ်, ပုၤအိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဒါလၢ အိၣ်ဒီးတၢ်မၤပၢခွဲးယၢ်တ ဂၤကပၢဃး တၢ်အုၣ်အသး မ့တမ့ၢ် တၢ်အဂၤတဖၣ်လၢအထံၣ်ဝဲ လၢပုၤတဂၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်လၢ တကီၢ်ခါ ပုၤတဂၤအတၢ် ပၢဆၢရဲၣ်ကျဲၤအဖီလံာ်, အဒိ, အဝဲအံၤတမ့ၢ်တၢ်အုၣ်အသးလၢ ပုၤ တဂၤ တၢ်ကဆိကတီၢ်ကွဲၣ် အလံာ်ခိကီၢ် လီၤ.

ပုၤအိၣ်ဒီးမူဒါတၢ်ဂၤဘၣ်တဘျီၣ် ကဖိၣ်န့ၣ် တၢ်အုၣ်အသးလၢအတမ့ၢ် တတိၤလၢ တၢ်အိၣ်လိးတၢ် (ကွၢ်ဖဲတၢ်နီၤဖး ၄၈၅ ဇး ၅၃၂ .ဒီး တၢ်နီၤဖး ၅၃၃ ၁ အကူၣ် ၉ ဖဲ တၢ်သးလိာ်သးကျဲၤတၢ်လိာ်အဂၤ တၢ်သိၣ် တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ဟံၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်အုၣ်အသးကဘၣ်မ့ၢ်တၢ် ဘၣ်ထွဲလိာ်သး).

တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်

ဝဲၤကျိၤကတမံးန့ၢ် နီၣ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ အကလုာ်ကလုာ်လၢ တုၤအဒီးန့ၢ်တၢ် သးမံးဘၣ်ဃး တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်လၢအလိာ်ဘၣ်တဖၣ် ကတုၤထီၣ် ထီၣ်ဘးအဂီၢ်လီၤ.

ပဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ပုၤအခွဲးလၢပကယုၤန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါလၢ အဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ပတံထီၣ်တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ, ဒီးတၢ်ပတံထီၣ်အံၤ ပုၤ လၢအဆၢတၢ်တၢ်ဂၤ မ့ၢ်တသးမံးဘၣ်ဃး နတၢ်မၤနီၣ် မၤဃါလၢ ဟံၣ်ဂၢၢ် ဟံၣ်ကျၢဝဲတသ့ဘၣ် (ကွၢ်ဖဲ တၢ်နီၤဖးအဒု ၅ အကူၣ် ၂ ဒီး တၢ်နီၤဖး ၁၇(၃), ၁၉(၃)(၄), ၂၄(၃), ဒီး ၃၀(၃) လၢအ ဘၣ်ဃး တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ် သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်တဖၣ်တ က့ၢ်).

ခၢၣ်စးတၢ်ဂၤလၢ ပုၤဃုထာထီၣ်ဘၣ်တဘျီၣ်ကဖိၣ်န့ၢ်တၢ်အုၣ်အသး လၢ အတမ့ၢ်တတိၤလၢတၢ်အိၣ်လိးတၢ် (ကွၢ်ဖဲတၢ်နီၤဖး ၄၅ ဘၣ်, ဒီးတၢ်နီၤဖး အဒု ၁ အကူၣ် ၃ ဖဲတၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်ဘျၢသဲးစး လၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်အုၣ်အသးကဘၣ်မ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ထွဲ လိာ် သး).

IGOC တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်

လၢ *Immigration (Guardianship of Children) Act 1946 (the IGOC Act)* အဖီလၢ (တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိး လၢထံဂၤကီၢ်ဂၤ (တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသုၣ် လၢ အဖိးသဲးစး) တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ၁၉၄၆ (IGOC တၢ်သိၣ် တၢ်သီ လၢဘျီၣ် ဒိၣ် ထူးထီၣ်)) ဒီးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်ဘျၢတဖၣ်, ကိတိာ် လၢ တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံဂၤကီၢ်ဂၤအပူၤ မ့ၢ် ပုၤအံးထွဲကွၢ်ထွဲ တၢ်ဘၣ် ဃး ပုၤလၢတအိၣ်ဒီးပုၤမၤသကိးတၢ် လၢအတမ့ၢ်- ထံဖိကီၢ် ဖိ ဖိသုၣ် တဖၣ် လၢအဟဲတုၤအဆိးစၢၤလၢယုၤ လၢအတအိၣ်ဒီးပုၤမၤ သကိးတၢ်ဒိဖျိ မိၢ်ပၢမုတမ့ၢ်အဘူးအတၢ် အသး ၂၁ မုတမ့ၢ်အဖီခိၣ် (လၢတၢ်သ့ၣ်ညါအီၤလၢ IGOC ဖိသုၣ်တဖၣ်).

လၢတၢ်ကမၤစၢၤ တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသုၣ်လၢအဖိးသဲးစး ကတုၤထီၣ် ထီၣ်ဘးလၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်မူဒါတဖၣ်အဂီၢ်, IGOC တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ် ထူးထီၣ် ဟ့ၣ်အခွဲးလၢကိတိာ်ကဲထီၣ်ခၢၣ်စးလၢ အဝဲပိာ်ခွါ/ အဝဲပိာ်မုာ် တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဖိသုၣ်လၢအဖိးသဲးစး အတၢ်ဖိတၢ်ကမိၤတဖၣ် ဒီး ဟ့ၣ်လီၤမူဒါ ဆူပုၤန့ၢ်န့ၢ်ကမိၤလၢအအိၣ်လၢ ကီၢ်စဲၣ်လၢအ ပၢလီၤအကစၢ်ဒၣ် ဝဲ မုတမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ် မုတမ့ၢ် ဟီၣ်ကဝီၤလီၤအီၤပ ဝဲ ဒိၣ်တဖၣ် (ဆုၢထီၣ် တၢ်ဆူညါတဆီ တၢ်ဃုထာထီၣ် ခၢၣ်စးလၢ တၢ် ကကွၢ်ထွဲဖိသုၣ် တဖၣ်လၢအဖိးသဲးစး). ပုၤအိၣ်ဒီးဒီး ပုၤလၢအကြးဝဲ ဘၣ်ဝဲတဖၣ် မုတမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်တၢ်န့ၣ် လီၤအီၤသ့ၣ်စ့ၢ်ကီး လၢကကဲထီၣ် ပုၤကွၢ်ထွဲဒိတဒၢတၢ် လၢအဘၣ်ဃးဒီး IGOC ဖိ သုၣ်တဖၣ်လီၤ. အါဒၣ် တက့ၢ် တၢ်ကီးအီၤ, ပုၤကွၢ်ထွဲဒိတဒၢတၢ်အိၣ် ဒီးအတၢ်ခွဲးတၢ်ယၢ်ဒီး တၢ်ဟံးန့ၢ်မူဒါလၢတၢ်ကဆၢတၢ်တၢ်ဘၣ်ဃး ကိးန့ၣ်ဒီးတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဒီး ပၢဆုၢရဲၣ်ကျဲၤဖိသုၣ်တဖၣ်လၢ အအိၣ် လၢအဝဲသ့ၣ်အတၢ်ဒုးဃးအပူၤလီၤ.

လၢကမၤလီၤတၢ်တနံၤ-ဘၣ်-တနံၤ အတၢ်ကွၢ်ထွဲဒီးလၢဖိသုၣ် တဖၣ် လၢအအိၣ်လၢ IGOC တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် . ဝဲၤ ကျိၤကထာဖိၣ်ပုၤတၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤတဖၣ်ဘၣ်ဃး IGOC ဖိသုၣ်တဖၣ် ဒီး အဝဲသ့ၣ်အပုၤကွၢ်ထွဲဒိတဒၢတၢ်တဖၣ်လီၤ. လၢတၢ်ကလီၤတၢ် ကိးန့ၣ်ဒီးအတၢ်ကွၢ်ထွဲဒီး တၢ်ဘီၣ်တၢ်ညါအတၢ်လိၣ်ဘၣ် ဘၣ်ဃး IGOC ဖိသုၣ်တဖၣ်ကတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘး, ဖဲအလိၣ်ဘၣ်တမံၤဂၤတမံၤ ဂၤဒီး လၢတၢ်ကမၤဘၣ်လိာ်ဃုာ်ဒီး ပုၤတၢ်ဂၤအတၢ်ခူသ့ၣ် တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထူးထီၣ်, ဝဲၤကျိၤဘၣ်တဘျီၣ် ကဟံၣ်ဖျါထီၣ် ပုၤအ ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤအဆူ, ဒီးကထာဖၣ်တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ -

- ကီၢ်စဲၣ်/ လိာ်ကဝီၤလီၤအီၤ ပုၤလၢအိၣ်ဒီးမၤတၢ်ပၢခွဲးယၢ်တဖၣ်, ဟံၣ် ဃုာ်ဒီးဖိသုၣ်အတၢ်ဘီၣ်တၢ်ညါ ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်
- ခၢၣ်စးလၢတၢ်ဃုထာ ထီၣ်လၢ တၢ်ကွၢ်ထွဲဖိသုၣ်လၢအဖိးသဲးစးတဖၣ်
- ပုၤကွၢ်ထွဲဒိတဒၢတၢ်တဖၣ်
- မိၢ်ပၢတဖၣ်, ပုၤကွၢ်ထွဲတၢ်တဖၣ်ဒီး/ မုတမ့ၢ်ဘူးတၢ်တဖၣ်, ဒီး/ မု တမ့ၢ်
- အိၣ်စၢၤလၢယုၤပဒိၣ်အခၢၣ်စးကရၢအဂၤအဂၤတဖၣ်.

တၢ်အိၣ်အသ့ၣ်လၢ တၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤလၢထံဂၤကီၢ်ဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်ဒီး ထံလိာ်ကီၢ်ပုၤအပနံၣ်ခိၣ်သ့ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်

ဝဲကျိၤအံၤဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ဖိဟ့ၣ်ကမိၤလၢ ကထာဖိၣ်ပုၤတၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အ ကျိၤအကလုာ်ကလုာ်ဒီး မုာ်ကျိၤဝဲၤကွၢ်အဂ့ၢ်အကျိၤလၢ အအိၣ်လၢ တၢ်ပၢဆုၢတၢ်ဘၣ်ဃးတၢ်အိၣ်အသ့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤလၢ ထံဂၤ ကီၢ်ဂၤတဖၣ်ဒီး ထံလိာ်ကီၢ်ပုၤအပနံၣ်ခိၣ်သ့ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထူးထီၣ်တဖၣ်ဒီး အိၣ်စၢၤလၢယုၤတၢ်ဘျၢသဲးစးတဖၣ်လၢအ ဘၣ်ထွဲလိာ် အသးတဖၣ် (ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်သးလိာ်သးကျဲၤတၢ်လိာ်အဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်အသ့ၣ်လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ် တၢ်သီ). လၢတၢ်လီၤလီၤဆီဆီ, ဝဲၤကျိၤကထာဖိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ လၢကဒိတဒၢအိၣ်စၢၤလၢယုၤအကီၢ်ဆၢတဖၣ်ဒီး ကမၤလီၤတၢ်တၢ် ထာဖိၣ် ဘၣ်ဃးကီၢ်ဆၢခိၣ်သ့တၢ်ဟံၣ်န့ၣ်လီၤ.

လၢသဲးစးတၢ်ဘျၢအတၢ်ဂ့ၢ်တနီၤ, ပဒုးကဲထီၣ်တၢ်ဂ့ၢ်လၢပထာဖိၣ် ပုၤ တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤလၢန့ၢ်လၢတၢ်ဟံၣ်ကဲတၢ်ဂ့ၢ်လၢအဟဲအိၣ် ဖျါထီၣ် လၢတၢ်အိၣ်အသ့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤလၢထံဂၤကီၢ်ဂၤအဖီခိၣ်ဒီး ထံ လိာ်ကီၢ်ပုၤအပနံၣ်ခိၣ်သ့ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဘၣ်တဘျီၣ်ကဟံၣ်ဃုာ် ဃုာ်ထဲတမံၤဖိအတၢ်ထာဖိၣ်အတၢ်မၤနီၣ်တဖၣ်လီၤ. တၢ်ဒုးကဲထီၣ် တၢ်တဖၣ်အံၤကဒုးအိၣ်ထီၣ်စ့ၢ်ကီးန့ၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလီၤတၢ် လီၤဆဲးလၢအဘၣ်ထွဲဒီးတၢ်ထာဖိၣ်, လၢတၢ်သုအီၤဒီး တၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ် ဃး ပုၤတၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤတၢ်ထာဖိၣ်အီၤလၢတၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးဃါအဝဲ န့ၣ်, ဒီးတၢ်ကဖး အီၤလၢတၢ်ဒုးစဲဘူးဃုာ်ဒီး ပုၤတၢ်ဂၤအတၢ်ခူသ့ၣ်အ တၢ်မၤနီၣ်အပူၤလီၤ. အဒိ, တၢ်အိၣ်အသ့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤလၢထံဂၤကီၢ်ဂၤအဖီခိၣ် တၢ် သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် တၢ်နီၤဖး 64ACA ဒီး 64ACB အပူၤ, ဝဲၤကျိၤလိၣ်ဘၣ်လၢ ကထာဖိၣ် ပုၤနီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤ အဂ့ၢ်အ ကျိၤ လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဘၣ်ဃးဒီး ပုၤလဲၤတၢ်ဖိတဖၣ်ဒီး ပုၤမၤတၢ်ဖိ လၢက ဘီဒီးကဘီယုၤတဖၣ် ဖဲအဟဲတုၤလၢအိၣ်စၢၤလၢယုၤ, တၢ်ကွၢ်ဖိ လၢအမ့ၢ် တၢ်ကပၢဆုၢန့ၢ် တၢ်ခိတၢ်သ့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤလၢ ထံ ဂၤကီၢ်ဂၤအဖီခိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်, တၢ်သးလိာ် သးကျဲၤတၢ်လိာ်အဂၤ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်ဒီး တၢ်ဘျၢ သဲးစးအဂၤ တဖၣ်လီၤ.

တၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ်လဲၣ်အတၢ်ဖိကမိၤတဖၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်

ဝဲၤကျိၤအံၤ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤပၢခွဲးယၢ်လၢ ကထာဖိၣ် ပုၤနီၣ်ကစၢ်တ တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ လၢတၢ်ဟုးတၢ်ဂဲၤဘၣ်ဃး တၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ် လဲၣ်အတၢ်ဖိကမိၤ ဖဲလၢထံ-အကျိၤလၢတၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ် ခၢၣ်စးတဖၣ်အဂီၢ်လီၤ. တၢ်ဖိကမိၤတဖၣ်ကဆိၣ်ထွဲတၢ်မၤလၢ ထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်လၢ အိၣ်စၢၤလၢယုၤ တၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ်လဲၣ် တၢ် ဘျၢသဲးစးလၢအဘၣ် ထွဲလိာ်အသးတဖၣ်, ဟံၣ်ဃုာ်ဒီးတၢ်ဘၣ်ထွဲလၢ ထံ ဂၤကီၢ်ဂၤတၢ်ဖိညုၣ်လၢ အတဖိးသဲးစး, တၢ်အိၣ်အသ့ၣ်လၢတၢ်ဖိတၢ် လံၤလဲၤလၢထံဂၤကီၢ်ဂၤ တဖၣ်, လၢအဘၣ်ဃးဒီးပိာ်လဲၣ်တၢ်ခိၣ်ဆၢ က့ၤတၢ်လၢ ပုၤလၢအသ့ၣ်တၢ်စုဆူၣ် ခိၣ်တကး, တၢ်သးလိာ်သးကျဲၤ လိာ်အဂၤ, တၢ်ဒိတဒၢ တၢ်ဆါဘၣ်ကဲအတၢ်ဖိတၢ်လံၤလဲၤတဖၣ်ဒီး တၢ်စိာ် ကသံၣ်မူၤဘျီၣ်လၢတဖိးသဲးစး, ဟံၣ်ဃုာ်စ့ၢ်ကီးဒီး ထံကီၢ်ဘီမုာ် အတၢ် ဘၣ်သးတဖၣ်ဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် လၢပိာ်လဲၣ်ပုၤလီၤ.

ပုၤတၢ်ဂၤအတၢ်ခူသ့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်

ပုၤတၢ်ဂၤအတၢ်ခူသ့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်အံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲး လၢ တၢ်ကဟံၣ်ဖျါအီၤလၢ -

- တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအအိၣ်ဒီးတၢ်လုာ်ဘၢစိကမိၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးဒိဖျါ တၢ်ဘျၢသဲးစး, မုတမ့ၢ် တၢ်ဒုးလူၤပိာ်မၤထွဲတၢ်ဘျၢလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်သး လၢ တၢ်မၤလၢအလီၤဘၣ်တဖၣ်, မုတမ့ၢ် ဃုာ်ဒီးနတၢ်အာၢ်လီၤဟ့ၣ်အခွဲး
- နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤအဂၤတဖၣ် ဖဲအကြးဝဲဘၣ်ဝဲဖဲအလိာ်အိၣ် အဂီၢ်, မုတမ့ၢ် လၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးလီၤလီၤ, ဝဲၤကျိၤတခါမုတမ့ၢ် အါန့ၢ် တခါ တၢ်မၤလၢအလီၤဘၣ်တဖၣ်ကမၤဝဲ မုတမ့ၢ်ကမၤသကိးဝဲလီၤ.

တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်တဖၣ် မ့ၢ်အိၣ်လၢဝဲၤကျဲၤလၢတၢ်မၤလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ်တၢ်ဘျၢသဲးစး အခၢၣ်စးကရၢအဖီလၢ

ဝဲၤကျဲၤမ့ၢ်ဝဲၤ တၢ်မၤလၢထီၣ်ပဲၤထီၣ် တၢ်ဘျၢသဲးစးအခၢၣ်စးကရၢလၢ တၢ်ပညိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး လၢတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် တဖၣ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ်အခံ - *Crimes Act 1914* (ကွီၢ်မ့ၢ်သဲး စးတဖၣ် လၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၁၄), ကွီၢ်မ့ၢ်သဲး စးအတၢ်သိၣ် တၢ်သီ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၅၅, အီစ ဩလယုၣ် နယူဂျီၤခဲအုၣ်ဒီး စးဖိကဟၣ်ပီၤညါ တၢ်ကရၢကရိ တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၈၇ (အုၣ်အိၣ်အဲးထီၣ်အိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်) ဒီး ကရၢသဘျီ ဒီကလုၢ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ် ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ပုၤလၢအအံးထွဲကွၢ်ထွဲတၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၂၀၁၀, ဒီးဘၣ် တဘၣ်ကထာဖျိၣ် ပုၤနီၣ်ကစၢ်တ ဂၤ အဂ့ၢ်အကျိၣ်လၢတၢ်ကမၤတၢ်ရဲၣ် တၢ်ကျဲၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်လီၤမ့ၢ် ဒီးတၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဒီဖျိတၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်တဖၣ် အဖီလၢလီၤ.

တၢ်ကွၢ်စိအဂ့ၢ်လၢ ပဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤ အဂ့ၢ်အကျိၣ်

ပတၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအတၢ်ကွၢ်စိလၢ ပဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ် အကျိၣ် အံၤလၢ ကမၤထွဲဝဲၤကျဲၤအတၢ်မၤလၢ အလီၤဘၣ်တဖၣ် မ့တမ့ၢ် က မၤလၢကိးဝဲ ဃုၣ်ဒီးန့ၢ်နီၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂၤအပူၤ ဒီး/ မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိ ကီၢ်ဖိ အကျိၣ်အကျိၣ်, ဒီး တၢ်သုးတၢ်ဖိတၢ် လံၤတဖၣ်လၢအစီလီၤ ကီၢ်ဆၢတဖၣ် လီၤ. ပပၢဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်ရဲၣ် လီၤကျဲၤလီၤအံၤဒ် အဖီလၢအသိး -

- လံၤခီကီၢ်ဒီး တၢ်သုးလီၤသုးကျဲၤလီၤအဂၤ
- တၢ်လီၤလၢတၢ်သဲးမဲးတၢ်ဘၣ်တၢ်စ့ၤဒီး တၢ်ခိတၢ်သွဲလီၤဆိ, ဟံးဃုၣ်ဒီးတၢ်ပၢတၢ်ဆုၢ်ဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲး ဟံးဃုၣ်ဒီး တၢ်ခိတၢ်သွဲ, တၢ်အိၣ်ဆုၣ်အိၣ်ချ့, တၢ်ဒီတ ဒၢတၢ်ဆၢဘၣ်ကဲ, ပုၤမၤကမၢ်သဲးစး, တၢ်စုလီၤခိၣ်ခိၣ်လၢအအိၣ်ဝဲ နီၣ်နီၣ်ဘၣ်ဆၣ်ကီၢ်ဝဲလၢတၢ်ကတဲဖျါအီၤဒီး တၢ်ဒီတဒၢန့ၢ်ပုၤတဝၢ အ တၢ်ဘျၢသဲးစးတဖၣ်
- ပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒီး ပုၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးပုၤဂ့ၢ်ပီၤအတၢ်လိၣ်ဘၣ်
- တၢ်ပၢဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ထံဆၢကီၢ်ဆၢ
- လံၤခီကီၢ် လၢအလုၤပိၣ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီဒီး တၢ်န့ၢ်နီၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢ ထံ ဂုၤကီၢ်ဂၤအပူၤ အတီၤပတီၢ် အတၢ်စံၣ်ညိၣ်တဲာ်
- တၢ်န့ၢ်နီၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံၣ်ဂုၤကီၢ်ဂၤအပူၤ အတၢ်ဒုးဃး, တၢ်စိကွၢ် အီၤ မ့တမ့ၢ်တၢ်သုးအီၤဆုၣ် တၢ်လီၤလၢအဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ် တကီၢ် လၢတၢ် ကရဲၣ်ကျဲၤတၢ်မၤ အဝဲၤလီၤ (ဟံးဃုၣ်ဒီး ပုၤလၢအ မၤစၢၤန့ၢ်တၢ်ဒီး ထံဂၤကီၢ်ဂၤပုၤအိၣ်ဒီးမ့ၢ်ဒီးတဖၣ်လၢကမၤစၢၤ တၢ် မၤအကျိၣ်လၢအဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ်, တၢ်မၤစၢၤလၢ တၢ်ဘၣ်တၢ်ညိၣ်အ ဝီၣ်တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် ဒီးတၢ်ဆိလီၤလုၣ်လီၤအသး)
- တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢ န့ၢ်ပျါလၢ လံၤခီကီၢ်အပူၤ, ပုၤလၢအဟ့ၣ်မၤ စၢၤတၢ်, ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤ, ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤလၢ တၢ်ဆုၢ်န့ၢ်ဒီးတၢ် ဆုၢ်ဆုၣ်ကီၢ်အဂၤ, တၢ်ဒီတဒၢတၢ်ဆၢဘၣ်ကဲတၢ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဲ ထီၣ် ထံဖိကီၢ်ဖိ အလံၤပတီၢ် တၢ်ကသုၤအီၤလၢ တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ် ပုၤအ တၢ်ကွၢ်စိအဂီၢ်လီၤ.

လၢ ပုၤတဂၤအတၢ်ခူၤတၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်အဖီလၢ, တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် တၢ်သုၤအီၤသ့စ့ၢ်ကိးလၢ တၢ်ပညိၣ် ခံပတီၢ်တပတီၢ်အဂီၢ်စ့ၢ်ကိး လီၤ. အါဒၣ်တၢ်ကွၢ် အဝဲအံၤဖဲန့ၢ်ဒီးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢ န့ၢ်ပျါလၢ အကျိၣ်လၢ ဝဲၤကျဲၤကသု မ့တမ့ၢ် ကဟံးဖျါထီၣ် န့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ် ဒီး တၢ်ပညိၣ်ခံပတီၢ်တပတီၢ်အံၤ ခံမဲၤအကျိၣ်တမံၤမဲၤ ဘၣ်ထွဲလိာ်အသးလီၤ လီၤ ဆုၣ်တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအတၢ်ကွၢ်စိ (တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢအဒိၣ်ဒီး တၢ်လုၢ်ဘၢ စိကမီၤအံၤ ဘၣ်တၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးဖျါတၢ်ဘျၢသဲးစး) မ့တမ့ၢ် လၢအဘၣ် ထွဲလိာ် အသးဆုၣ် တၢ်ဂ့ၢ်မိၢ်ပုၤအတၢ်ကွၢ်စိ (လၢနီၣ်ကစၢ်တဂၤ အဂ့ၢ် အကျိၣ်အဂ့ၢ်အဂၤ). အဒိ, တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လၢန့ၢ်ပျါလၢ လံၤခီကီၢ် တၢ်ပတီၢ်ထီၣ်အပူၤ တၢ် ကသုအီၤသ့လၢ တၢ်ဘၣ်ထွဲလၢန့ၢ်ပျါပတီၢ် ထီၣ်တဖၣ် လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ် အခံ (ဟံးဃုၣ်ဒီး တၢ်လၢအဖီလၢ *Freedom of Information Act 1982* (တၢ်သဘျီလၢအ ဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ် တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ် ၁၉၈၂) ဒီး ပုၤတဂၤအတၢ်ခူၤတၢ် တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထုး ထီၣ်တဖၣ်), လၢန့ၢ်အ မဲာ်ညါ, ဘၣ်တဘၣ် ပကသုစ့ၢ်ကိး အံၤလဲး ထွဲန့ၢ် အတၢ်ဆဲးကျၢလီၤတၢ်လီၤ ဆဲးတဖၣ် လၢန့ၢ်ပျါထီၣ်လၢ တၢ် ကဆဲးကျၢဘၣ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်လၢအပိၣ်ထွဲထီၣ်အခံတဖၣ် န့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၣ် မ့ၢ်တမ့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဟံးန့ၢ်နီၣ်လၢ ဝဲၤကျဲၤဘၣ်

န့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၣ် တၢ်မ့ၢ်တဟံးန့ၢ်နီၣ်ဘၣ်အီၤန့ၢ်, ဝဲၤကျဲၤရဲၣ် ကျဲၤ န့ၢ်နီၣ်ကစၢ် ပတီၢ်ထီၣ်လၢလံၤခီကီၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ မ့တ မ့ၢ် (လၢအဘၣ် ဃးဒီး တၢ်ဂ့ၢ်ခဲအံၤ) ကမၤန့ၢ် ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤ, ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤလၢတၢ်ဆုၢ်န့ၢ်, တၢ် ဆုၢ်ဆုၣ်ကီၢ်အဂၤဒီး တၢ်ဒီတ ဒၢတၢ်ဆၢဘၣ်ကဲတၢ် လၢကဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤန့ၢ်တဖၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်မ့ၢ်တဟံးန့ၢ်နီၣ်ဘၣ်လၢ တၢ်ကဟံးန့ၢ်နီၣ်န့ၢ်ကကျိၣ် ကကဲထီၣ်တၢ်တြီၤဃး တၢ်သ့တၢ်ဘၣ်လၢဝဲၤကျဲၤလၢ ကတုၤထီၣ်ထီၣ်ဘးသဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖၣ် အတၢ်ဟံးန့ၢ်မ့ၢ် (လီၤဆီဒၣ်တၢ် လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်လုၤပိၣ်မၤထွဲတၢ်သိၣ် တၢ် သီ), တၢ်ဟံးန့ၢ်မ့ၢ်ဒါဘၣ်ဃး မ့ၢ်ဒါလၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် အီ စဩလယုၣ်အဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ် အတၢ်အာၣ်လီၤတဖၣ်လီၤ.

ညီၣ်န့ၢ် တၢ်ဟံးဖျါတဖၣ်လၢအဘၣ်ဃး န့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၣ် ဆုၣ်တၢ်ကရၢကရိ သၢဖုတဖု တဖၣ်

တၢ်ဟံးဖျါဆု ပုၤလၢတၢ်ဃုထၢအီၤ အခၢၣ်စးတဖၣ်

ဖဲန့ၢ်ဘၣ်ဃုထၢ ပုၤတဂၤဂၤ, ဒိအမ့ၢ် ဟံၣ်ဖိဖိဖိအကျိၣ်, ပုၤသုးလီၤ သုးကျဲၤဆုလီၤအဂၤ တၢ်ကရၢကရိအခၢၣ်စး, တၢ်လီၤလၢတၢ်သဲး မဲးမဲး တၢ်ဘၣ်တၢ်စ့ၤဒီးတၢ်ခိတၢ်သွဲတဖၣ် အခၢၣ်စး, တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ မ့တ မ့ၢ်ကဘီယုၤ တၢ်ကရၢကရိအခၢၣ်စး, အိၣ်ဘးမၢၣ်, ပုၤလံၣ် မၢၣ်အကရၢဖိ, မ့တမ့ၢ် ပီၤရီၤလၢကကဲခၢၣ်စးလၢန့ၢ်, န့ၢ်နီၣ်ကစၢ် အ ဂ့ၢ်အကျိၣ် မ့တမ့ၢ်ဘၣ် လၢ န့ၢ်ဒုးသ့ၣ်ညါလၢ ပတမၤဘၣ်န့ၢ် ဘၣ်တ ဘၣ် တၢ်ကဟံး ဖျါထီၣ်ဆု တၢ်ကရၢကရိ သၢဖုတဖု န့ၢ်လီၤ.

န့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အဂ့ၢ်အကျိၣ် တၢ်ဟံးဖျါထီၣ်သ့ဆု ပုၤလၢန့ၢ်မၤစၢၤတ့ၢ်လဲၤ မ့တ မ့ၢ် နမၤစၢၤအီၤတဖၣ်သ့လီၤ.

ညီၣ်န့ၢ် တၢ်ဟံးဖျါဆု ပဒိၣ်အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ်

ဝဲၤကျဲၤအံၤမ့ၢ်ဝဲၤ, လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ်လီၤတၢ်တဖၣ်, တၢ်ဟ့ၣ် အခွဲး မ့တ မ့ၢ် တၢ်ပျါဟ့ၣ်အခွဲး ဖိဖျါကီၢ်ဆၢသုး အတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ် ဒိၣ်ထုးထီၣ် မ့တမ့ၢ်တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ် လၢ တၢ်ကဟံးဖျါပုၤတဂၤအဂ့ၢ်အကျိၣ်အကျိၣ်အကျိၣ် ပဒိၣ်အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢ ကရိအဂၤ ဒိန့ၢ် အသးတဖၣ်လၢ ကဟံးဖျါထီၣ်တၢ်လၢကမၤ လၢကပၢ ဆုၢ်ဝဲအတၢ် မၤတဖၣ်ဒီး အ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကမၤဝဲသ့ မ့တမ့ၢ် ကမၤစၢၤခၢၣ် စးကရၢအဂၤတဖၣ်လၢကမၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤမ့ၢ်ဒါတဖၣ် လီၤ. တၢ်အဒိပံး ဃုၣ်ဒီး တၢ်ဟံးဖျါထီၣ် လၢ န့ၢ်နီၣ်ကစၢ်အတၢ်မ ဇနီၣ်, ကမၤကွၢ်မ့ၢ်အတီတတီ တၢ်လၢအခိၣ် ထံးခိၣ်ဘီဒီး တၢ်အုၣ်အသး တဖၣ်လၢန့ၢ်ပျါတ့ၢ်, ကဟံးန့ၢ်တၢ်ဂ့ၢ် ထၢဖျိၣ်လၢအဘၣ်လီၤအသး, မ့တမ့ၢ် လၢကရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်လုၤပိၣ်မၤ ထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ အတၢ်ဟံးန့ၢ်မ့ၢ်ဒါတဖၣ်လီၤ. ပဒိၣ်အခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ပကဆီတလဲ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၣ် ကဟံးဃုၣ် စ့ၢ်ကိး ဘၣ်ဆၣ်တၢ်တဟံးလီၤတၢ်အီၤဆု -

- ဝဲၤကျဲၤဘၣ်ဃး တၢ်မၤစၢၤ တၢ်တဖၣ်လၢပုၤဂ့ၢ်ပီၤအဂီၢ်, (ဒိၣ်အုး အဲး), လၢကပၢဆုၢ် ပုၤတဝၢအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ် ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၉၁ (ပုၤတဝၢအတၢ် ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၉၁) *Child Support (Assessment) Act 1989* (တၢ်ဆီၣ်ထွဲ မၤစၢၤ ဖိသ့ (တၢ် သဲးမဲးမဲးတၢ်) တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၁၉၈၉) ဒီး *Child Support (Registration and Collection) Act 1988* (တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤဖိသ့ (တၢ်ဆဲး လီၤမဲးဒီးတၢ် ထၢဖျိၣ်က့ၤ) တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ် ၁၉၈၈)
- ဝဲၤကျဲၤဘၣ်ဃး တၢ်မၤစၢၤ လၢအဘၣ်ထွဲဒီးပုၤတဝၢ
- ဝဲၤကျဲၤဘၣ်ဃး တၢ်သုၣ်တဖျး, လၢကရဲၣ်ကျဲၤ အီစဩလယုၣ် တၢ်သးသမ့အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအကျိၣ်ဒီး တၢ်ပၢတၢ်ဆုၢ် လၢ *Quarantine Act 1908* (တၢ်ဒီတဒၢတၢ်ဆၢ ဘၣ်ကဲအ ဂီၢ် တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထုးထီၣ်၁၉၀၈), *Export Control Act 1982* (တၢ်ပၢဆုၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ပနံၣ်လၢတၢ်ဆုၢ်ဆုၣ် ကီၢ်ဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၁၉၈၂) ဒီး *Imported Food Control Act 1992* (တၢ်ပၢဆုၢ် ရဲၣ်ကျဲၤ ပနံၣ်တၢ် အိၣ်လၢတၢ်ဆုၢ်ဆုၣ်ကီၢ်ပူၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ် ထုးထီၣ် ၁၉၉၂)
- လၢအဘၣ်ဃးဒီးတၢ်ကူၤစါသါဘျီအတၢ်ဖိတၢ်လဲၤတဖၣ် တၢ်ပၢဆုၢ် ရဲၣ်ကျဲၤ
- ဝဲၤကျဲၤဘၣ်ဃး စဲးဖိကဟၣ်အတၢ်မၤ, တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်အသိၣ်ဒီး စဲးအုၣ်

- Australian Sports Anti-Doping Authority (ပုဒ်အိစကြလယုန် ဖိ တင်လိာ်ကွဲတဖန် တင်ထီဒါ-ကသံဉ်မူၤဘျီး ပုၤ မၤ တင်ပာ်ခွဲးယာ်) လာကပာ်ဆာ်တင်လၢ National Anti-Doping Scheme (ဒီကလုာ် တင်ထီဒါ-ကသံဉ်မူၤဘျီး အတၢ် ကုာ်ထီဉ်ဖးလီၤနုၤသုာ်တင်လၢအတၢ်ဂ့ၤ)
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃးတင်ကုာ်ဘၣ်ကုာ် သ့, လာကပာ်ဆာ်တင်မၤစၢၤတဖန် လၢ Education Services for Overseas Students Act 2000 (တၢ်ကုာ် ဘၣ်ကုာ်သ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖန်လၢ ထံၣ်ကီၢ်ဂၤကွဲၤ ဖိတဖန် တၢ်သိၣ် တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ် ၂၀၀၀)
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃး တၢ်ဟ့ၣ်ဖဲးဟ့ၣ်မၤ, တၢ်သ့ဖဲးသ့မၤတဖန်, တၢ်အ ဆဲးဒီး န့ၣ်ဖိတဖန် ပံၣ်ကၤတၢ်မၤ, လာကထီဉ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ဂ့ၤလၢ အဘၣ် လိာ်အသးဘၣ်ဃး တၢ်ဖဲးအိၣ်မၤအိၣ် အတၢ်မၤစၢၤတဖန်
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃး သးလီၢ်လံၤတဖန် အတၢ်အမူးအရၢ်, လာကပာ်ဆာ် Veterans' Entitlements Act 1986 (သးလီၢ်လံၤတဖန် တၢ်လၢ အကြးဒီးန့ၣ်အိၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ် ၁၉၉၇)
- အိစကြလယုန် တၢ်ခိတၢ်သ့အဝဲၤဒၢး (ATO), လာကပာ်ဆာ် Income Tax Assessment Act 1997 (တၢ်ကသံဉ်မူၤဘျီး တၢ်ခိတၢ်သ့ဘၣ် ဃး စ့အတၢ်ဟံးန့ၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ်ဒိၣ်ထူး ထီဉ် ၁၉၉၇) ဒီးတၢ်ခိတၢ်သ့အဂၤလၢတၢ်ဒုးအိၣ်ထီဉ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ
- မၤတၢ်လၢတၢ်တကွၢ်မဲာ်တၢ်အပူၤလၢပုၤလၢတၢ်ဟ့ၣ်မူၤဒါလၢကယု သံဉ်မူၤပုၤတဂၤအတၢ်ဟံးတၢ်ကမၤလၢတၢ်မၤအိၣ်တဂၤ မ့တမ့ၢ် တတိတလီၤလၢပုၤလၢဆာ်တၢ် လီၤဆီဒဲးတၢ်ကမၤဒါန့ၣ်တဖန် အဂီၢ် (FWO), လာကပာ်ဆာ်ရဲၣ်ကျဲၤ Fair Work Act 2009 (မၤတၢ်လၢတၢ်တကွၢ်မဲာ်တၢ်အပူၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူး ထီဉ် ၂၀၀၉)
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃး ထံၣ်ကီၢ်ဂၤ အမူးအရၢ် ဒီး တၢ် ကုာ်လဲၣ်မၤကၤ (DFAT), လၢ ကပာ်ဆာ်ဘၣ်ဃး Australian Passport Act 2005 (အိစကြလယုန် လံာ်ဟးကီၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢ ဘျီၣ် ဒိၣ်ထူးထီဉ် ၂၀၀၅) ဒီး လၢပမၤန့ၣ်အိၣ်သ့လၢ ထံၣ်ကီၢ်အတၢ်ဂ့ၤတၢ် ကျိၤ လာကဒိတဒၢ လံာ်ဟးကီၢ် တၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤအိၣ်အညါ, ဒီးတၢ်ဟံး ကံထံၣ်ကီၢ်ဂၤလံာ်ဟးကီၢ် လၢဘၣ်တဘၣ်န ကြးဝဲဘၣ်ဝဲဒီး တၢ်ဟ့ၣ် ထာလၢနကဖိၣ် ထံၣ်ကီၢ်ခဲဘၣ်အထံဖိကီၢ်ဖိ
- အိစကြလယုန် ပုၤလၢအိၣ်ဒီး တၢ်ဃုထာတၢ်အခွဲး တၢ်န့ၣ်ပာ်မၤတၢ်ခွဲးယာ်, ကပာ်ဆာ် Commonwealth Electoral Act 1918 (ထံၣ်ကီၢ်တ ဘၣ်အထံဖိကီၢ်ဖိ လၢဟ့ၣ်တၢ်ဖးပာ်လၢထံကီၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ် ထူး ထီဉ် ၁၉၁၈)

တၢ်ကွၢ်ကဒါက့ၤ, တၢ်သံဉ်မူၤဘျီး ဒီး တၢ်ဟံးထံသ့ၣ်ညါ အမိၢ်ပုၤဒ်အမ့ၢ်

နမ့ၢ်ပတံထီဉ်လၢ နကြးဒီးန့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်စံၣ်ညီၣ်ပီတု ကကွၢ်ကဒါက့ၤဘၣ် ဃး တၢ်စံၣ်ညီၣ်တံာ်, ဝဲၤကျိၤကပာ်ဖျါထီဉ် နီၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤလၢ အဘၣ် ထွဲလိာ်အသးဆူ စံၣ်ညီၣ်ကွၢ်ကရၢ မ့တမ့ၢ် ကွၢ်ဘျီၣ် လာကပာ်ဆာ် တၢ်ကွၢ်က ဒါက့ၤအံၤန့ၣ်လီၤ.

- ပဟ့ၣ်နီၤလီၤသကိး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအတၢ်ဟံးထံသ့ၣ်ညါ အမိၢ်ပုၤဒ်အမ့ၢ် -
- ထံဖိကစၢ်ကီၢ် ဒီး တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံဂုၢ်ကီၢ်ဂၤအ အိၣ်ဘးမာ်,
 - ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃး အိစကြလယုန် ဘၣ်ဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ် ဃုထာတၢ်အခွဲး
 - အိစကြလယုန်ဖိ ထံကီၢ်ဒိတဘၣ် ပုၤသံဉ်မူၤဘျီးတၢ်
 - အိစကြလယုန်ဖိ ပုၤဟီၣ်ခိၣ်ဖိခွဲးယာ် ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်ဃုထာတၢ်အခွဲး
 - တၢ်တီဝဲတြၢ်ဝဲလၢ တၢ်ဖဲးတၢ်မၤအ အိၣ်ဘးမာ်.

ဂ့ၢ်ဂီၤအူတဖန် ဒီး တၢ်ဘျာသဲးစး အတၢ်လူၤပိာ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ

န့ၣ်နီၢ်ကစၢ်တဂၤအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကပာ်ဖျါဆူ အိစကြလယုန် ဖိ အတၢ်ဘျာသဲးစး အတၢ် လူၤပိာ်မၤထွဲတၢ်သိၣ်တၢ်သီ အခၢ်စးတဖန် မ့တမ့ၢ် ဂ့ၢ်ဂီၤအူ အခၢ်စးတဖန်လၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ဃး ဂ့ၢ်ဂီၤအူ, တၢ်ဘၣ်ဒိ ဘၣ်ထံးန့ၣ်န့ၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သံဉ်မူၤဘျီးလီၤ.

ဝဲၤကျိၤကပာ်ဖျါစ့ၢ်ကိး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအူ အိစကြလယုန်ဖိ (ကီၢ်စံၣ် လၢအပာ်လီၤအကစၢ်ဒဲးဝဲ, ကီၢ်စံၣ်ဒီး လီၢ်ကဝီၤလီၤအိၣ်) ဒီးထံၣ်ကီၢ် ဂၤ တၢ်မၤလၢထီဉ်ပုၤထီဉ်တၢ် ခၢ်စးတၢ်ကရၢကရီတဖန် မ့တမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရီမိၢ်ပုၤလၢ ဖဲအလီၢ်အိၣ်တၢ်ကမၤလၢထီဉ်ပုၤထီဉ်တၢ် လၢအဘၣ်

ထွဲ တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ဂဲၤတဖန်, ဟံးဃုာ်ဒီးတၢ်ဒိတဒၢ, တၢ်ဟ့ၣ် ထံၣ်န့ၣ်တၢ်ဂ့ၢ်အိၣ် လီၤဘၣ်လီၤဘၢ, တၢ်ဟံးထံသံဉ်မူၤဘျီးတၢ်ဒီး တၢ် လိာ်ဘၢလိာ်ကွၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်ကမၤဘၣ်ဃးတၢ်မၤကမၤ ကွၢ် မ့ၣ်သဲးစးတဖန်လီၤ.

တၢ်ဆီၣ်ထွဲမၤစၢၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖန်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ တၢ်ဟံးန့ၣ်လီၤလၢ လံာ်ခိကီၢ်အတၢ်ရဲၣ်ကျဲၤ ဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကပာ်ဖျါဆူ -

- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃး ပုၤတဂၤအတၢ်မၤစၢၤတဖန် လာကမၤန့ၣ်တၢ်ဆီလီၤသ့ၣ် လီၤသး အတၢ်မၤစၢၤတဖန်
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဃး စးဖိကဟ့ၣ်အတၢ်မၤ, တၢ်ဒုးအိၣ်ထီဉ်တၢ်အသိးဒီး စ့အ့ၣ် လာကတီၣ်ခိၣ်ရိၣ်မိဒီး ကကွၢ်ထွဲဝဲ အဲကလံာ် ကျိၤ တၢ်သိၣ်လိတဖန်လီၤ..

ပုၤလၢအပာ်ဖျါတၢ်တဖန် ကဘၣ်အိၣ်ဒီး လံာ်ပျဲ လံာ်ဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးတဖန် လီၤ

နမ့ၢ်ပတံထီဉ်ဘၣ်ဃး လံာ်ဟ့ၣ်တၢ်အခွဲးအဂီၢ် လၢအိစကြလယုန်, ဝဲၤ ကျိၤဘၣ် တဘၣ်ကပာ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအူ ပုၤဘၣ်မူဘၣ်ဒါလၢအ ကြးဝဲဘၣ်ဝဲ ဘၣ်ဃးန့ၣ်သးလီၢ်သ့းကျဲဆူလီၢ်အဂၤ အတီၤပတီၢ် ဒီး မ့ၢ်ကြး ဝဲဘၣ်ဝဲလၢ ကမၤတၢ်သ့တဖန်, ဒီးလၢတၢ်အဒိအတဲာ် တနီၤ မ့ၢ်တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤန့ၣ် အိစကြလယုန် ထံဖိကီၢ်ဖိလံာ်အ့ၣ် အ သး ဓါန့ၣ်လီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအံၤ ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကယုအိၣ်လၢ တၢ်သံဉ်မူၤဘျီးကွၢ် မ့ၢ်န့ၣ်ကြးဝဲဘၣ်ဝဲလၢ နကဟံးဃး လံာ်ပျဲ လံာ်ဟ့ၣ် တၢ်အခွဲးဓါန့ၣ်လီၤ. တၢ်တဖန်အံၤမ့ၢ်စ့ၢ်ကိးတ ဂီၤတၢ်လီၤဆဲးလၢ တၢ်ဟံးဖျါတဖန် လၢအကမၤ နမ့ၢ်ပတံထီဉ်လံာ်ဟ့ၣ် တၢ်အခွဲးတဖန် လၢတၢ်အဒိအသ့လၢ တၢ်ဖိတၢ်လံၤပုၤလၢထံၣ်ကီၢ်ဂၤအဖိခိၣ် တၢ် သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ်တဖန်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်ခွဲးလၢ တၢ်ကပာ်ဖျါထီဉ် ပုၤတဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ

- ပုၤတဂၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ - တၢ်ဒုးန့ၣ်ဖျါထီဉ်အိစကြလယုန် ကဘျးပၤ ၁. ဝဲၤကျိၤအိၣ်ဒီးတၢ်မၤပာ်ခွဲးယာ် ဖဲအကုာ် ငှအ့ၣ် တၢ်သးလီၢ်သ့းကျဲဆူ လီၢ်အဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ် အဖိလံာ်ဒီး တၢ်နီၤဖ s43 လၢအမ့ၢ် တၢ်ကဲ ထီဉ် ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ် လၢတၢ် ကပာ်ဖျါပုၤတ ဂၤ အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖန် လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢဘၣ် ဃးတဖန်လီၤ. အဒိတဖန်ဟံးဃုာ်ဒီး -

- လၢတၢ်ကမၤလီၤတၢ် တၢ်ကဲထီဉ်ထံဖိကီၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် လံာ်ခိကီၢ် အတီၤပတီၢ် တဖန်
- လၢတၢ်ကဒုးလူၤပိာ်မၤထွဲ ကွၢ်မ့ၢ်တၢ်ဘျာသဲးစး
- တၢ်ဟ့ၣ်လဲလိာ် တၢ်ကမၤနီၣ်မၤဃါ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီး အိစကြလယုန်ပဒိၣ် အခၢ်စးအဖိလံာ်
- တၢ်ကမၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအကြးအဘၣ် လၢအဒိးန့ၣ်သ့ဆူ ကွၢ်ဘျီၣ်, စံၣ်ညီၣ်ကွၢ်ကရၢ, မ့တမ့ၢ် တၢ်ဟံးထံသ့ၣ်ညါ တၢ်အမိၢ်ပုၤ
- ဖဲအလီၢ်အိၣ်လၢ အိစကြလယုန်ဖိအတၢ်ဘျာသဲးစး .

ဝဲၤကျိၤအိၣ်စ့ၢ်ကိးဒီး တၢ်မၤပာ်ခွဲးယာ်ခိဖျါ တၢ်ကဲထီဉ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်သိၣ်တၢ် သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ်အဖိလံာ် လၢကပာ်ဖျါထီဉ် ပုၤတဂၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤ ဃါလၢ တၢ်ကဲထီဉ်ထံဖိကီၢ်ဖိ အတၢ်ပညိၣ်ကွၢ်ဖိ မ့တမ့ၢ် တၢ်သးလီၢ်သ့းကျဲ ဆူလီၢ်အဂၤ အတၢ်သိၣ်တၢ်သီတဖန်လီၤ.

အကုာ်ငှ အ့ၣ် ဘၣ်ဃး တၢ်သးလီၢ်သ့းကျဲဆူလီၢ်အဂၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီဉ်စ့ၢ်ကိး ဟ့ၣ်ဝဲတၢ်မၤပာ်ခွဲးယာ်ဆူဝဲၤကျိၤလၢ ကပာ်ဖျါ ထီဉ်နီၢ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ (ဟံးဃုာ်ဒီး နီၢ်တဂၤ အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖန်) ဒိတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အပာ်ဖျါလၢတၢ်လၢအပိာ်ထွဲထီဉ်အခံတဖန် -

- တၢ်ဂ့ၢ်ထာဖိၣ်လၢ အဘၣ်လိာ်အသး-
 - တၢ်ကမၤနီၣ်မၤဃါ, မ့တမ့ၢ် ဒုးန့ၣ်ဖျါအိၣ်ဒီးတၢ်အုၣ်အသးလၢ ပုၤတဂၤအ တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ
 - မၤဘၣ်လိာ်ရဲၣ်ကျဲၤ ပုၤတဖန် အတၢ်န့ၣ်လီၤ မ့တမ့ၢ် အတၢ်ဟးထီဉ်လၢ အိ စကြလယုန်
 - တၢ်ကမၤနီၣ်မၤဃါ ပုၤလၢအတမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖန် လၢအအိၣ်တုၢ်ဒီးတၢ် မၤကမၤ ကွၢ်မ့ၢ်သဲးစးတၢ်ဘျာ, တဖန် အတၢ်သကဲးပတံလၢအလီၤဘၣ်ယိာ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ဘၣ်ယိာ်လၢထံဖိကီၢ်ဖိအတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ
 - ပုၤတြိဆာထီဒါတၢ်အလံာ်အုၣ်အသးဒီး တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါလၢအမ့ၢ်တၢ်လီ တၢ်ဂ့ၤ အိၣ်လၢ တၢ်န့ၣ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံဂုၢ်ကီၢ်ဂၤ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖန်
 - တၢ်မၤစၢၤ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ လၢတၢ်ကဒိတဒၢ လံာ်ခိကီၢ်

တၢ်ဟံၣ်ဖျါဘၣ်ဃး တၢ်သးလီၤသးကျဲၤ အတၢ်ကွဲၤနီၣ်ကွဲၤဃါတဖၣ်

ပုၤလၢအဟံၣ်တုၤဒီး ပုၤလၢအဟံၣ်ထီၣ် အတၢ်ကွဲၤနီၣ်ကွဲၤဃါဘၣ်ဃး တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤတဖၣ် ဆူၤ ဒီး လၢ အိၣ်စၢၤလၢယၢ်တဖၣ် တၢ်ကပၤဃးအိၣ်လၢ တၢ်ကွဲၤနီၣ်ကွဲၤဃါ တၢ်ဂ့ၢ်ထၢဖျါအလီၤလီၤ.

- တၢ်သးလီၤသးကျဲၤဆူၤလီၤအဂၢၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်
- *Family Law Act 1975* (ဟံၣ်ဖိဃီဖိအတၢ်ဘျၢသဲး တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်၁၉၇၅)
- တၢ်အိၣ်အသွဲၤလၢ ဟံၣ်လၢထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤအဖိခိၣ် မ့တမ့ၢ် ခိသွဲၤလီၤဆီ တၢ်ဘျၢသဲးတဖၣ်
- တၢ်ဒိတၢ်ဒၢတၢ်ဘၣ်ကူဘၣ်ကံၤတၢ်ဆါ မ့တမ့ၢ် တၢ်အိၣ်ဆူၢ်အိၣ်ချ တၢ်ဘျၢသဲး
- တၢ်ဘျၢသဲးလၢ တၢ်ကလူၤပိၣ်မၤလဲၤတၢ်ဘျၢသဲး
- *Education Services for Overseas Students Act 2000* (တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ ထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤက့ၤ ဖိတဖၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်၂၀၀၀)
- ဟံၣ်လီၤတၢ်ဘျၢလၢ ထံၣ်ဖိကစၢ်ကီၢ်, ကီၢ်စဲၣ် မ့တမ့ၢ် လီၤကဝီၤ တၢ်သိၣ် တၢ်သီတၢ်ဘျၢ, ဒိအမ့ၢ် ပၤဆၢတၢ်ဘၣ်ဃး ပုၤကဲဟံၣ်ကစၢ်လၢအပုၤဟံၣ် အဆိကတၢ်တဖျါတဖၣ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ မ့တမ့ၢ် ဖိသၣ်တဖၣ်ဒီး / တၢ်ကွဲၤထွဲမၤစၢၤကမျါၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်.

တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါထီၣ်တၢ်လၢ တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ဘျၢသဲးဒီး တၢ်ကွဲၤစိလၢအဘၣ်ထွဲလိာ်အသးတဖၣ်

ညီၣ်န့ၢ် တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါစီဖျါ ဝဲၤကျဲၤဘၣ်ဃး တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ဘျၢသဲးဒီး တၢ်ကွဲၤစိလၢအဘၣ် ထွဲလိာ်အသးတဖၣ် (ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်အဂီၢ် အတၢ်ဟုးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် လၢတၢ်သးလီၤသးကျဲၤဆူၤလီၤအဂၢၤဒီး တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိ တၢ်ဘျၢသဲး စးလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် အတၢ်ဟုးတၢ်ဂဲၤတဖၣ် ဘၣ်ဃး တၢ်အဂုၤအဂၤလၢ တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ကရၢကရိအမိၢ်ပုၤတဖၣ်) ဟံၣ်ဃုာ်ဒီးဆူ -

- အိၣ်စၢၤလၢယၢ်ဖိဒီး ထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤတၢ်ဘျၢသဲးလၢ တၢ်ကလူၤပိၣ်မၤလဲၤ ထွဲတၢ်ဘျၢသဲး စးတဖၣ်လၢ ကသမံၣ်မိးဒီးက လူၤ ပိၣ်မၤလဲၤ တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်
- အိၣ်စၢၤလၢယၢ်ဖိဒီး ထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤတဖၣ် တၢ်ကလူၤပိၣ်မၤလဲၤထွဲတၢ်ဘျၢသဲးစး အခၢၣ်စးတဖၣ်ဒီး ပုၤဆါသ့ အခၢၣ်စးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ် ပၤမၤတၢ်ခွဲးယာ်တဖၣ်, ဒီကလုာ် ပၤကီၢ်လၢအဘၣ်ဃးပုၤအဂၤ အခၢၣ်စး တဖၣ်, ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်ပၤကီၢ်ကရၢ, တၢ်ပညိၣ်လၢ ဒီကလုာ် ကီၢ်ဆၢအဂီၢ် ဝဲၤလီၤ, ခရၢၣ်ထရဲး, အိးထရဲး, ပုၤလၢအ ဘၣ်ဃး ဒီးတၢ်ဖိၣ်ဂၢၢ်တၢ်သိၣ် တၢ်သီ လၢဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ်ပၤမၤတၢ်ခွဲး ယာ်, ပုၤလံၣ်မၢ် ပုၤလၢဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ်ပၤမၤတၢ်ခွဲးယာ်တဖၣ် ဖဲပုၤချူ သ့ညါ တၢ်အခါ, ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမုၢ်အတၢ်စံၣ်ညီၣ် တံာ်တဖၣ်ဒီး ထံၣ်ဂၤ ကီၢ်ဂၤတဖၣ် တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ်ဆိးလၢထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤ ပုၤလၢ အိၣ်ဒီးမၤ တၢ်ပၤ ခွဲးယာ်တဖၣ်, ဒီကလုာ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်တန့ၢ်န့ၢ်ဘၣ်လၢ တၢ်ဟံၣ်ဃုာ်လၢ တၢ်ဒုးတၢ်ယၤ အပုၤ တၢ် မၤကမၢ်ကီၢ်မုၢ်တဖၣ် လၢ အထီၣ် ပုၤဂ့ၢ်ဝီ
- အိၣ်စၢၤလၢယၢ်ဖိ တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ်ပၤမၤတၢ်ခွဲးယာ်လၢ တၢ်ဘျၢသဲးစး တၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ်ဟံၣ်ဃးဂၢၢ်ကျဲၤတၢ်တီတၢ်လီၤလၢတၢ်ကပၤဆၢတၢ် *Law Enforcement Integrity Commissioner Act 2006* (တၢ်ဟ့ၣ်လီၤတၢ်န့ၢ်ပၤမၤတၢ်ခွဲးယာ်လၢ တၢ်ကမၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ် တၢ် ဘျၢသဲးစးလၢ တၢ်ကဟံၣ် ဃးဂၢၢ်ကျဲၤတၢ်တီတၢ်လီၤ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ၂၀၀၆)
- ATO, DHS ဒီး ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘျးအဂုၤအဂၤ တဖၣ် မ့တမ့ၢ် ကီၢ်စဲၣ်ဒီး လီၤကဝီၤဒၢတၢ်စးကရၢတဖၣ် လၢကဆီလီၤ ဟံၣ်လီၤန့ၢ် ပုၤတဖၣ် အတၢ်ဖိးတၢ်မၤ လၢအမၤကမၢ် အဝဲသ့ၣ်အတၢ် မၤလၢအဘၣ်ဃး အလံာ်ဒီကီၢ်အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်
- AFP ဒီး အိၣ်စၢၤလၢယၢ်ဖိ ပၤကီၢ်သး လၢကဆီလီၤဟံၣ်လီၤ ပုၤတဖၣ် သဲးစး လၢအတမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်
- ပုၤန့ၢ်တၢ်လၢအဘၣ်ဃးဒီး ကမျါၢ်တၢ်လိာ်ဘၢ လိာ်ကီၢ်လၢ လိာ်ဘၢလိာ်ကီၢ် ပုၤလၢသးလီၤသးကျဲၤဆူၤလီၤအဂၢၤ မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအထီၣ် တၢ်ကဲထီၣ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်
- ထံၣ်ဂၤကီၢ်ဂၤပုၤဒိၣ်တဖၣ်လၢ ကဒုးဟးထီၣ် ပုၤလၢအတဖိးသဲးစး လၢအတမ့ၢ်ထံဖိကီၢ်ဖိတဖၣ်

- FWO, တၢ်ဆိးလီၤမံၤလၢ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ကွဲၤတဖၣ်, တၢ်မၤကစၢ်တဖၣ်, ပုၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်လၢအမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်, ပုၤမၤစၢၤတၢ်တဖၣ်ဒီး ပုၤ မၤတၢ်ဖိ အတၢ်လိာ်ဘၣ်တဖၣ် လၢကကွဲၤထွဲမၤစၢၤ တၢ်ကလူၤပိၣ်မၤလဲၤထွဲ တၢ်သိၣ်တၢ်သီ ဃုာ်ဒီးလံာ်ဒီကီၢ် အတၢ်အိၣ်သးတဖၣ်ဒီး ပုၤလၢအမၤစၢၤ တၢ်တဂၤအတၢ်ဟံးန့ၢ်မုၢ်ဒါ တဖၣ်, ဒီးဟံၣ်ဃုာ်သး တၢ်အိၣ်အတၢ်လၢ တၢ် အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤလၢ တၢ်ကမၤလဲၤထွဲအိၣ် လၢတၢ်မၤဆူၢ်လၢကမၤတၢ်တမံၤမံၤ အဂီၢ်လီၤ.
- တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ဘျၢသဲးစး တၢ်ကရၢကရိခၢၣ်စး တဖၣ် ဟံၣ်ဃုာ်ဒီး အုၣ်အဲးဖံၣ် လၢအဘၣ်ထွဲဆူၤ ပုၤတဂၤစုာ် စုာ်အဂုၢ်အကျိၤဘၣ်ဃး လံာ်ဒီကီၢ်အတၢ်ပတံၤထီၣ်တဖၣ်ဒီး ပုၤဟ့ၣ်ကူၣ်တၢ်တဖၣ် လၢပုၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒီး ဘၣ်ဃးဒီးပုၤ ဂ့ၢ်ဝီအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, လၢကသ့ၣ်ညါဟံၣ်ပနီၣ်ဃးတၢ် ဘျၢသဲးစးအတၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တမံၤမံၤပုၤ မ့တမ့ၢ် ဒီကလုာ်အတၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် လီၤ.

တၢ်ဘိးဘၣ်ဟံၣ်ဖျါစီဖျါ ဝဲၤကျဲၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်ဘျၢသဲးစးတၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ခၢၣ်စးကရၢ

ဝဲၤကျဲၤအံၤမ့ၢ် တၢ်မၤလၢထီၣ်ပုၤထီၣ်တၢ်ဘျၢသဲးစး ခၢၣ်စးကရၢလၢ တၢ်ပညိၣ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးတဖၣ် စီဖျါတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်တဖၣ် အဖိလံာ် - *the Crimes Act 1914, the Criminal Code Act 1995, the Australian Nuclear Science and Technology Organisation Act 1987 (the ANSTO Act) and the Independent National Security Legislation Monitor Act 2010* (ကွီၢ်မုၢ် သဲးစးတၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ၁၉၁၄, တၢ်မၤကမၢ်ကီၢ်မုၢ် သဲးစးအတၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ၁၉၉၅, အိၣ်စၢၤလၢယၢ် နုၤချူယါစဲအုၣ်ဒီး စးဖိကဟၣ်ပိၣ်ညါ အတၢ်ကရၢကရိ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ၁၉၈၇ (အုၣ်အိၣ်အဲးထံၣ်အိၣ် တၢ် သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်) ဒီး ကရၢသဘျီ ဒီကလုာ်တၢ်ဘၣ်တၢ်ဘၢ တၢ်ဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်သိၣ်တၢ်သီ လၢအဆဲးထွဲကွဲၤထွဲတၢ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ် ၂၀၁၀), ဒီးဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကဘိးဘၣ် ဟံၣ်ဖျါ ပုၤနီၣ်ကွဲၤစိတဂၤ အဂုၢ်အကျိၤလၢတၢ်ကဟ့ၣ်လီၤတၢ်ကလုာ်ဆူ တၢ်ကမၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤအဝဲအံၤ အတၢ်မၤအကျိၤအကျဲၤဒီး အတၢ်ဟုးတၢ်ဂဲၤတဖၣ်လၢ တၢ်သိၣ်တၢ်သီလၢဘျီၣ်ဒိၣ်ထူးထီၣ်အဖိလံာ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံၣ်ဖျါအဂၤလၢ အဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဒီး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃး တၢ်ပၤ ဆုၢ်တၢ်

တၢ်မၤလီၤတၢ်လၢတၢ်ကဆီၣ်ထွဲတၢ်

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤလၢ အဘၣ်ထွဲလိာ်အသးဆူ ပုၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်မၤလီၤတၢ်လၢတၢ်ကဆီၣ်ထွဲတၢ် ကဟံၣ်ဖျါဆူ စဲၣ်ထၢၣ်လုး လၢကမၤဘၣ်လိာ် လၢကဟ့ၣ်ဆိတၢ်အပုၤတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါဒီး မၤဘၣ်လိာ်က့ၤ ဒုၣ်ကမၢ်တဖၣ်လၢ အအိၣ်ထီၣ်တုၤလီၤ.

တၢ်ဖိးတၢ်မၤ, ပုၤမၤတၢ်ဖိ အတၢ်ဖိးတၢ်လီၤဒီး ပနံၣ်ကၤတၢ်မၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ်

ဝဲၤကျဲၤဘၣ်တဘၣ် ကဟံၣ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤဘၣ်ဃးန့ၢ်တၢ်သးလီၤသးကျဲၤဆူ လီၤအဂၤ အဝီၤပတီၢ်ဖျါ, မ့ၢ်အကြၢၤဝဲဘၣ်ဝဲဒီးတၢ်ဖိးတၢ်မၤတဖၣ်ဒီး အကလုာ်မ့တမ့ၢ် တၢ်ဆၢကတီၢ် လၢနလံာ်ဒီကီၢ်လၢ နကမၤတၢ်မၤတဖၣ်, ပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်အပိးအလီၤလၢတၢ်မၤစၢၤအဂီၢ်, ဒီးပုၤသ့ဒုၣ်တဒုၣ် လၢအသ့ တၢ်လၢနမၤ ဒီဖျါ ပုၤမၤတၢ်ဖိတၢ်အပိးအလီၤ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လီၤ. အဒိ, ဖဲနပတံၤထီၣ်တၢ်မၤ, ဝဲၤကျဲၤဘၣ်တဘၣ်ကဟံၣ်ဖျါဆူ တၢ်မၤအကစၢ် မ့တမ့ၢ် ပုၤလၢအမၤစၢၤတၢ်အပိးအလီၤဆူ ပုၤမၤတၢ်ဖိဘၣ်ဃး နကြၢၤတကြၢၤလၢ နကမၤတၢ်အဂီၢ်လီၤ.

ဝဲၤကျဲၤဘၣ်တဘၣ် ကဟံၣ်ဖျါတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤစုာ်ကီးဆူ ကီၢ်စဲၣ်ဒီး လီၤကဝီၤမုၢ်ကျိၤဝဲၤကျဲၤ တၢ်ဂုၤထီၣ်ပသီထီၣ် ဝဲၤကျဲၤတဖၣ်ဒီး ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ် လၢကမၤစၢၤ မုၢ်ကျိၤဝဲၤကျဲၤအတၢ်သ့တၢ်ဘၣ်တဖၣ် ပုၤလၢသးလီၤသးကျဲၤဆူ လီၤအဂၤ တၢ်သဲးစးပိး ပဒိၣ်အမုၢ်ကျိၤဝဲၤကျဲၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျဲၤ အတၢ်မၤတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဟ့ၣ်တၢ်မၤလိၤဒီး တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့

နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ ဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကဟ်ဖျါဆူ -

- DFAT, ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ် ဝဲၤဖိကဟ်တၢ်မၤလိၤဒီး ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ် တၢ် ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ လၢကမၤစၢၤပၤပၤလၢအချူၤနီၣ် တၢ်မၤလိၤ မ့တမ့ၢ် ကမၤလိၤတၢ်လၢအိၣ်စၢၤလၢယၢ်အပူၤ
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်ဖဲးတၢ်မၤလိၤလၢ ကကွၢ်ဆိကမိၢ် တၢ်လၢအကဘၣ်ဒိဘၣ်ထံးတခါခါ ဘၣ်ဘၣ်တၢ်မၤလိၤ လၢအဘၣ်ဘၣ် ဒီး တၢ်တမံၤလၢအအိၣ်လၢ အိၣ်စၢၤလၢယၢ် တၢ်ကဒီးန့ၢ်ပၤမၤတၢ်ဖိအလီၤ
- ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ် တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ဒီး ခၢၣ်စးလၢအိၣ်ဒီးတၢ်မၤပၤခွဲးယၢ်လၢကသမံၤမံး ပၤပၤလၢ ထံးကီၢ်အဂၤတဖၣ် အတၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့တဖၣ်လၢလံာ်ခိၣ်ကီၢ်အတီၤပတီၢ်
- တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့အကွၢ်တဖၣ်လၢ အမၤန့ၢ်အဲကလံာ်ကျိၣ်တၢ်သိၣ်လိၤလီၤဆီ လၢပၤဒိၣ်တုၣ်ခိၣ်ပုၤ တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ အဲကလံာ်ကျိၣ်အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ အဖီလံာ်
- ပဒိၣ်တၢ်ကရၢကရိၣ်မိၢ်ပုၤလၢ အတၢ်ကွၢ်စိဘၣ်ဘၣ် တၢ်သိၣ်တၢ်သီ တၢ်ဘျၢလၢ တၢ်ကူၣ်ဘၣ်ကူၣ်သ့ ပၤဒုးအိၣ်ထီၣ်တၢ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ

ဘၣ်ဘၣ် န့ၣ်မ့တမ့ၢ် န့ၣ်ပၤဟံၣ်ဖိဖိတဖၣ် တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ လၢတၢ်ကသမံၤမံးန့တၢ်ပတီၢ်ထီၣ် လံာ်ခိၣ်ကီၢ်အံၤဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကဟ်ဖျါဆူ ပဒိၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်ဒီး ပၤလၢရဲၣ်ကျဲၤတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတဖၣ်လၢကမၤစၢၤပၤပၤလၢက ဆၢ တၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချ အတၢ်လိၣ်ဘၣ် ကတူၤထီၣ်ထီၣ်ဘးလၢ တၢ်ကဟ့ၣ်လီၤလံာ်ခိၣ်ကီၢ်, လၢတၢ်ကဆိကမိၢ် ဆၢ တၢ်န့ၢ်မ့ၢ်တၢ် အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အံၤ မ့ၢ်ကြးလၢ တၢ်ကထုးကွံာ်အီၤ, မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်ကရဲၣ်ကျဲၤဘၣ်ဘၣ် ကမ့ၢ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချအတၢ်ကီၢ်တၢ်ခဲတဖၣ်လီၤ.

ပၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒီး ပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး ပၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ် အတၢ်ဟံးန့ၢ်ဒီး တၢ်ကဒိတဒၢ ပၤပတီၢ်ထီၣ်လၢကီၢ်ပူၤတဖၣ်

ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ်ကလဲလိာ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ လၢအဘၣ်ဘၣ် ဒီး ပၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲဒီး ပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးပၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ်အတၢ်ဟံးန့ၢ်ဒီး ပၤလၢအရဲၣ်ကျဲၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ် (တၢ်ဟံးဖျါအီၤမ့ၢ်သ့) လၢကအာၣ်လီၤအီၤလီၤလၢကမၤန့ၢ်တၢ်လၢပၤလၢကမၤန့ၢ်တၢ် ခီဖျါ ပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးပၤဂ့ၢ်ဝီ အတၢ်လိၣ်ဘၣ် အတၢ်ဆီလီၤလၢအသး အတၢ်မၤတဖၣ် အဖီလံာ်လီၤ.

ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ် ကမၤန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ လၢအဘၣ်ဘၣ်ဒီး ပၤလၢအချူၤနီၣ်တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဒီး ပၤလၢအပတီၢ်ထီၣ်လၢ တၢ်ဒိ တဒၢအဂီၢ် မ့တမ့ၢ် ပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးပၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ် လံာ်ခိၣ်ကီၢ်ဆူဘိမ့ၢ်စၢၤဖျိကရၢ ပၤလၢအိၣ် ဒီး တၢ်န့ၢ်ပၤခွဲးယၢ်လၢအပတီၢ်ထီၣ် လၢပၤဘၣ်ကီၢ်ဘၣ်ခဲတဖၣ်အဂီၢ် (ယုၣ်အံၤအ့းမံၣ်အံၤ) လၢတၢ်ကွၢ်စိဘၣ်ဘၣ် ကမၤလီၤတံၢ်လီၤဆဲး အတၢ်မၤနီၣ်မၤပၤ, ဒီးပၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီးပၤဂ့ၢ်ဝီအတၢ်လိၣ်ဘၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ်ပတီၢ်ထီၣ်တဖၣ်လၢ တၢ်ကဒိတဒၢအဂီၢ်လီၤ.

ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ် ကကျဲၤန့ၢ်နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤဆူ ဟီၣ်ခိၣ်ဘိမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိၣ်မိၢ် ကမၤစၢၤပၤပၤလၢသးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ လၢက ဆၢ လီၤတၢ်မၤစၢၤတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဒုးယၢ်

ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ်ကမၤန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ လၢအဘၣ်ဘၣ်ဒီး တၢ်န့ၢ်လီၤအိၣ်ဆဲးဆူထံၣ်ကီၢ်ဂၤအပူၤ လၢဘၣ်တၢ်ဒုးယၢ်တဖၣ်ဆူ -

- ကီၢ်စဲးဒီး လီၤကဝီၤ အတၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ညီ ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ကဃုထၢလၢတၢ်ဂၤအကျိၤတမံၤမံး လၢတၢ်ကဒုးယၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်, တၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲဘၣ်ဘၣ် ပၤလၢအတမၤသကိးဃုာ်တၢ် ၈၇၇ မ့တမ့ၢ် လၢတၢ်အံးထွဲကွၢ်ထွဲအဂီၢ် ပၤလၢဘၣ်တၢ်ဒုးယၢ်အီၤလၢ နီၢ်ခိၣ်မ့ၢ်ဂ့ၢ် နီၢ်သးမ့ၢ်ဂ့ၢ် လၢအတၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချတလၢပုၤတဖၣ်
- ကီၢ်စဲးဒီး လီၤကဝီၤ ပၤလၢအဘၣ်က့ၤတၢ် အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဆူ ပၤမၤ ဘၣ်လိၣ်ဘၣ်စးတၢ် အတၢ် ဆၢ လီၤအီၤတဖၣ် ဒီးမၤလီၤတံၢ်တၢ်သးလီၤသး ကျဲးဆူလီၤအဂၤတဖၣ် အတီၤပတီၢ်
- လၢအဘၣ်ဘၣ်ဒီးကီၢ်ချၢအတၢ်မၤအကျဲ တၢ်မၤစၢၤတဖၣ် ပၤလၢအမၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ် လၢအဆိၣ်ထွဲမၤစၢၤ တၢ်ဆၢဒိတၢ်တဖၣ်
- ကွၢ်တဖၣ်, ကသံၣ်သရဲၣ်တဖၣ်ဒီး တၢ်အိၣ်ဆူၣ်အိၣ်ချဒီး တၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ညီ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤ ပၤမၤန့ၢ်တၢ်တဖၣ်, မ့တမ့ၢ် တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ ပၤလၢဘၣ်ကူၣ်တၢ်တဖၣ် မၤန့ၢ်ဝဲအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ် ဆူန့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်သမံၤမံးအတၢ်ဃုထၢတဖၣ်လၢ ကမၤစၢၤပၤပၤလၢ မ့တမ့ၢ် န့ၣ်ပၤဟံၣ်ဖိဖိတဖၣ်လၢကဟးထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

တၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ညီဒီး ဖိသၣ်တဖၣ် အတၢ်ဒိတဒၢ

နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤဘၣ်ဘၣ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ်, ဒီး/ မ့တမ့ၢ် မိၢ်ပၢ်တဖၣ်/ ပၤလၢကွၢ်ထွဲတၢ်တဖၣ်/ ပၤလၢကွၢ်ထွဲဖိသၣ်တဖၣ်, ဘၣ်တဘၣ် တၢ် ကဟ်ဖျါထီၣ်ဆူ ဖိသၣ်အတၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ညီဒီး တၢ်ကဒိတဒၢ ခၢၣ်စး တၢ်ကရၢကရိၣ်မိၢ်, ဆူကီၢ်စဲး/ လီၤကဝီၤ လီၤဆီဖိသၣ်အတၢ်ဘၣ် ဘၣ်ဘၣ်ညီ ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်, ကီၢ်စဲး/လီၤကဝီၤပၤလၢကီၢ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်စၢၤလၢယၢ်ဖိ ပဒိၣ်အခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်လၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲဆူ -

- ကကရၢကရိၣ်မိၢ်ဒီး ကကွၢ်ထွဲတၢ်ကဟ့ၣ်ယၢ်ဒီး တၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ညီ အတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ အတၢ်ဒုးယၢ်ဒီး/ မ့တမ့ၢ် လၢပၤတတၢ်အပူၤ
- တၢ်ဃီထံသ့ၣ်ညါ တၢ်လၢကဲထီၣ်အသးသ့ တၢ်မၤအာမၤန့ၢ် မ့တမ့ၢ် တၢ်လီၤတၢ်လၢကကွၢ်ထွဲတၢ်
- မၤဘၣ်လိာ်တၢ်ဘၣ်ဘၣ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤအတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤဒီး တၢ်အုၣ်အသးတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢ အဘၣ်ဘၣ်ဒီးဖိသၣ်တဖၣ် ဟဲန့ၢ်ဆူအိၣ်စၢၤလၢယၢ်အပူၤ လၢတၢ်လုၢ်ဖိန့ၢ် ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကဟ်ဖျါဆူ ကီၢ်စဲးဒီး လီၤကဝီၤ တၢ်ဘၣ်ဘၣ်ဘၣ်ညီ အတၢ်ကရၢကရိၣ်မိၢ်လီၤ, အိၣ်စၢၤလၢယၢ်အလီၤခၢၣ်သး တၢ်လုၢ်ဖိ တၢ်မၤပၤခွဲးယၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ရူလိာ် မၤသကိးတၢ်လၢတၢ်လုၢ်ဖိလၢ အိၣ်စၢၤလၢယၢ်အပူၤလီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဆူ မိၢ်သီတဖၣ်, ပၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ပၤမၤတၢ်ခွဲးယၢ် လၢအပတီၢ်ထီၣ်ဒီး ထံးကီၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်လၢ မၤန့ၢ်အီၤသ့ တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလံာ်အုၣ်အသးတဖၣ်

န့ၣ်မ့တမ့ၢ်တၢ်ဟ့ၣ်လီၤန့ၢ် လံာ်ခိၣ်ကီၢ် တၢ်ဟးထီၣ်အခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ မ့တမ့ၢ် မ့ၢ်တဖၣ် ဒီး တၢ်ဖိးသဲးအခိၣ်ထံးခိၣ်ဘိ လၢကအိၣ်လၢအိၣ်စၢၤလၢယၢ်အပူၤ န့ၣ်ဘၣ်သ့ၣ်ညါလၢ န့ၣ်ဘၣ်ဟးထီၣ်လီၤ. န့ၣ်မ့တမ့ၢ်ပၤလၢအဖီၣ်ဒီး မ့တမ့ၢ် တၢ်မၤန့ၢ်န့ၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤလံာ်အုၣ်အသးလၢ အဂၢၢ်ကျဲၤ ဖဲတၢ်ဟံးပနီၣ် တၢ်ဆၢကတီၢ်လၢ အိၣ်ဒီးဂ့ၢ်ဝီ, အဝဲအံၤမ့ၢ်ဝဲၤကျိၤ ညီန့ၢ်အတၢ်မၤလၢ ကပတီၢ်ထီၣ်ဘၣ်ဘၣ် တၢ်တခါလၢ န့ၣ်ခၢၣ်စးလီၤ. အဝဲအံၤတၢ်ဟ့ၣ်အခွဲးတဖၣ်လၢ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတဖၣ်လၢ န့ၣ်မၤတၢ်ဟးထီၣ်အဂီၢ်လီၤ.

ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ်ကမၤန့ၢ်န့ၢ်လဲၤ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအစ့ၤတတၢ် လၢအလိၣ်ဘၣ်တဖၣ်ဒီဖျါ မိၢ်သီဝဲၤဒၢဒီးလၢ အကြးဝဲဘၣ်ဝဲ, ပၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ပၤခွဲးယၢ်လၢ အပတီၢ်ထီၣ် မ့တမ့ၢ် ထံးကီၢ်ခၢၣ်စးတဖၣ်လၢ ကမၤဘၣ်လိာ် တၢ်ဟ့ၣ်လီၤမၤစၢၤတၢ်ဘၣ်ဘၣ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ လံာ်အုၣ်အသးလီၤ. အဝဲအံၤကဟ်ဃုာ်ဒီး နမံၤ, တၢ်ဂ့ၢ်လီၤတၢ်လီၤဆဲးဘၣ်ဘၣ် န့ၣ်လံာ်ဟးကီၢ်အဆဲး မ့တမ့ၢ် န့ၣ်တၢ်မၤနီၣ်မၤပၤ တၢ်အုၣ်အသးအဂၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဆဲးကျၢလီၤတံၢ်လီၤဆဲးလီၤ.

တၢ်ကဲထီၣ်ထံးဖိကီၢ်ဖိ

ဝဲၤကျိၤဘၣ်ဘၣ်ကမၤန့ၢ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤအါန့ၢ်ဒ် နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအတၢ်မၤနီၣ်မၤပၤဆူ -

- ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ် ပၤလၢကူၣ်လိာ်တၢ်တဖၣ်ဒီး တၢ်ကရၢကရိၣ်မိၢ်အဂၤတဖၣ်လၢ တၢ်ကွၢ်စိလၢ ကရဲၣ်ကျဲၤဒီး တုၢ်လိာ် တၢ်ကဲထီၣ်ထံးဖိကီၢ်ဖိ အမူးတဖၣ်လီၤ
- ဝဲၤဒၢဒီးဘၣ်ဘၣ် န့ၣ်ခွဲၣ်လၢအမ့ၢ် ပဒိၣ် ဆူ ပၤပၤထံးပၤကီၢ်-အလီၤအလၢအထီၣ်ကတၢ်ဒီး ဝဲၤကျိၤဘၣ် ဃး ကိတိာ်ခိၣ်ကျၢဒီး ပဒိၣ်အပူၤ ကူၣ်လိာ်တၢ်ကရၢ ကဆိကမိၢ်န့ၢ်တၢ်ပတီၢ်ထီၣ်လၢ တၢ်ယူးယီၣ်ဟံးကဲ အပူၤ လၢအိၣ်စၢၤလၢယၢ်
- ပုၤလံာ်မၤ ကရၢဖိတဖၣ်ဒီး ဟီၣ်ကဝီၤပဒိၣ် ပၤလၢဘၣ်ကူၣ်တၢ်တဖၣ် လၢကရဲၣ်ကျဲၤ တၢ်တုၢ်လိာ်မ့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်ထံးဖိကီၢ်ဖိအသီ ဆူအိၣ်စၢၤလၢယၢ်ပၤတတၢ်အပူၤလီၤ.

တၢ်ဃုသ့ၣ်ညါမၤလိ တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ

နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤ အဂ့ၢ်အကျိၤ ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကသုအီၤလၢ တၢ် ဃုသ့ၣ်ညါတၢ်တဖၣ် လၢအဘၣ်ဘၣ်ဒီး ဆၢကတီၢ်ခဲအံၤဒီး ဆၢကတီၢ်လၢအပူၤကွံာ် ပၤလၢအသုတၢ်တဖၣ်လီၤ. နီၣ်ကစၢ်တၢ်ဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ ဘၣ်တဘၣ်တၢ်ကဟ်ဖျါဆူ ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢကရိၣ်မိၢ် အဂၤတဖၣ်ဒီး ပၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်န့ၢ်ပၤခွဲးယၢ်လၢ ကရၢသၢဖုတဖုလၢ တၢ်ကွၢ်စိဘၣ်ဘၣ် ဃး တၢ်ရူထံသ့ၣ်ညါ, တၢ်ဃီထံသ့ၣ်ညါဒီး တၢ်ပဲာ်ဖးနီၤဖးဘၣ် ဃး တၢ်မၤအကျိၤအကျဲဒီး/ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျဲၤတၢ်ဂ့ၢ်ဝီပသီထီၣ်လီၤ. တၢ် အာၣ်လီၤအီၤလီၤ အဒုၣ်အဆၢညီန့ၢ်စးထီၣ် ချူထံသ့ၣ်ညါ တၢ်ပညီၣ်, ဒီးလီၤဘၣ်အဝဲ တၢ်တန့ၢ်န့ၢ်တၢ်အဖီခိၣ် တၢ်မၤလၢပုၤအီၤလီၤ. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢတၢ်ထၢဖျိအီၤဒီး တၢ်သုအီၤလၢ တၢ်ဃု ထံသ့ၣ်ညါအံၤ တၢ်တဟံး နီၣ်တချူးလၢတၢ် ဟံးဖျါအီၤဘၣ်.

နိုတဂလအတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတၢ်တၢ်တၢ် တၢ်ကဟံၤဖျါဆူ အိစၤဩလယၢ် ပဒိၣ် အဝဲၤကျိၤတၢ်တၢ်တၢ် တၢ်ကွဲးနီၣ်ကွဲးနီၣ်လၢ တၢ်ကမၤတၢ်တၢ်တၢ် အတၢ်ယု ထံၣ်သ့ၣ်ညါ ပုၤတကလုာ်အတၢ်အိၣ်အသး နီၣ်ဂံၢ်နီၣ်ဒုး ပုၤလၢအဟဲတုၤသီ တဖၣ်ဒီး တၢ်ဖဲၣ်ဖးနီၣ်ဖး တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ အကလုာ်ကလုာ် အ တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်ဒီး တၢ်ဆီလီၤသ့ၣ်လီၤသး တၢ်ကဲထီၣ်အသးလၢခံက တၢ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး ပုၤဟဲတုၤသီတဖၣ် ဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကဟံၤပုၤ လီၤဆူ ကီၢ်စဲၣ်ဒီး လီၤကစီၤ ခၢၣ်စးကရၢတဖၣ် မ့တမ့ၢ် ပုၤသးလီၤသးကျဲး တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ အတၢ်ကရၢကရိတဖၣ် လၢကမၤတၢ်တၢ် တၢ်ဆီလီၤသ့ၣ်လီၤ သး အတၢ်သးတၢ်ကျိၤ မ့တမ့ၢ် မၤန့ၢ်ဝဲ တၢ်သ့ၣ်လီၤဆီလီၤသး အတၢ်မၤ တၢ်တဖၣ်လီၤ.

တၢ်အဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ် တၢ်ကဲထီၣ်အသးတဖၣ်

နီၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤ ဘၣ်တဘၣ် တၢ်ကဟံၤဖျါဆူ အိစၤဩလယၢ်ပဒိၣ် အခၢၣ်စးတဖၣ်, ဟံၤယုဒီး ကီၢ်စဲၣ်ဒီး လီၤကစီၤ အခၢၣ်စးကရၢတဖၣ်, လၢ အကအိၣ်ဒီးတၢ်မၤသကိးယုာ်တၢ်မ့ၢ်ဒါလၢ တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ် ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ်အတၢ် ကဲထီၣ်အသးတဖၣ်, ဒ်အမ့ၢ် -တၢ်ဂ့ၢ်ခိၣ်သ့ၣ်လၢ တၢ်ကဆီၣ်ထွဲမၤတၢ် တၢ် ယုန့ၢ်တၢ်လၢအဒိသးလီၤတၢ်ဒီးတၢ်ဂၤဒီး တၢ်လိာ်ကွဲးတဖၣ်- ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ် ထံၣ်ကီၢ်ခိၣ်န့ၢ် အတၢ်အိၣ်ဖျိၣ်တဖၣ်- တၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤလီၤ, တၢ်ဆဲးတၢ်လၢ မ့တ မ့ၢ်တၢ်ကျိၤတၢ်ဘၣ်တဖၣ်လၢ ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ်ဟံၤဖျိၣ်လီၤအသးမ့တ မ့ၢ်မ့ၢ်ပွဲး ဒ်ဒိၣ် တဖၣ်လီၤ.

ဝဲၤကျိၤ ဘၣ်တဘၣ် ကသ့ဝဲမ့တမ့ၢ် ကဟံၤဖျါဆူ တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ လၢအတ ဘၣ်ဒ်ဘၣ်ထံးဒီး ပုၤအိစၤဩလယၢ်ဖိဒီး ဟီၣ်ခိၣ်ဘီမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ်, ဒီးထံၣ်ကီၢ်အ ဂၤတဖၣ်, လၢကမၤဘၣ်လိာ်ဘၣ်စး နတၢ်ရဲၣ်တၢ်ကျိၤ တဖၣ် လီၤ.

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤလၢအဘၣ်ထွဲဒီး ဝဲၤကျိၤအ နီၣ်တဂၤအတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ် တၢ်ပၤဆုၤ တၢ် အကျိၤ

တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤအ နီၣ်တဂၤအတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ် တၢ်ပၤဆုၤတၢ်အကျိၤအံၤ နဒီးန့ၢ်အိၣ် သ့ၣ်လၢ ဝဲၤကျိၤအ ဝဲးကဘျဲးပၤ <https://www.homeaffairs.gov.au/access-and-accountability/our-commitments/privacy>

တၢ်ပၤဆုၤတၢ်အကျိၤ ဟံၤယုဒီး တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီး -

- နကန့ၢ်လီၤယုသ့ၣ်ညါဒ်လဲၣ် လၢအမ့ၢ်နနီၣ်ကစၢ်ဒ်နဲအဂ့ၢ်အကျိၤ လၢဝဲၤ ကျိၤဟံးဃးအိၣ်ဒီး ချုန့ၢ်တၢ်မၤဘၣ်အိၣ် အဂီၢ်
- မ့ၢ်နကဟံၤဒ်ဟံၤကမၢ် ဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်မၤကမၢ် နီၣ်တဂၤအတၢ်ဂ့ၢ်သ့ၣ်ဒီး ဝဲၤ ကျိၤအ တၢ်ဟံၤဒ်ဟံၤကမၢ် ဟံး ထီၣ် ဖီၣ်ထီၣ်ဝဲ အတၢ်မၤအကျိၤတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ဟံၤဖျါ နတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ ဆူထံၣ်ကီၢ်ဂၤ ပုၤလၢအတူၢ်လိာ်တၢ်တဖၣ်

ဝဲၤကျိၤကသ့တၢ်ကျိၤအဲၣ်ထံၣ် ပုၤလၢအိၣ်ဒီးတၢ်အၢၣ်လီၤလၢအမၤတၢ်တ ဖၣ်လၢကဆုၤတၢ်ကစီၣ်ဒီး ပၤဃးတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ်, ဟံၤယုဒီး ပုၤရဲၣ် ကျဲးတၢ်တဖၣ်လၢအအိၣ်လၢ ထံၣ်ကီၢ်ဂၤတဖၣ်လီၤ.

လၢတၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတနီၣ် ပကဟံၤဖျါထီၣ် နီၣ်တဂၤအဂ့ၢ်အကျိၤဆူ ထံၣ်ကီၢ် ဂၤ ပုၤလၢအတူၢ်လိာ်တၢ်တဖၣ်လီၤ. အါတက့ၢ် ပုၤတုၤလိာ်တၢ်တဖၣ်ကမ့ၢ် နထံၣ်ကီၢ်လၢနအိၣ်ညီန့ၢ် မ့တမ့ၢ် ထံၣ်ကီၢ်လၢ နပးထီၣ်တုၢ် (မ့တမ့ၢ်ဘၣ် လၢနပတံထီၣ်တုၢ်လံၤလၢ တၢ်ဒိတဒၢလၢအထီၣ်ထံၣ်ကီၢ် အဝဲန့ၢ်တဖၣ်ဒီး အိၣ်ခိးတၢ်သမံသမံးဘၣ်ထွဲဒီး တၢ်ပတံထီၣ်သ့ၣ်တဖၣ် လၢတၢ်ကစံၣ် ညီၣ်တၢ်လိာ်ခံကတၢ်တက့ၢ်). အဝဲအံၤကဟံၤယုာ်ဒီး တၢ် ကဟံၤဖျါဆူ ကဘီယုၤဝဲစိာ်တီဆုၤတၢ်မၤ မ့တမ့ၢ် တၢ်လဲၤတၢ်က့ၤ ခၢၣ်စးတဖၣ် လၢတၢ်ဟံၤကဲ တၢ်ကျိၤဆီဟံၤ ပုၤလဲၤတၢ်ဖိ အတၢ်သး တၢ်ကျိၤဒီး အံၣ်လဲးတြီနံး လံာ်ခိၣ်ကီၢ် အတၢ်သးတၢ်ကျိၤလီၤ.

ဝဲၤကျိၤကစီၣ်လဲၤလိာ်စ့ၢ်ကီၢ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဘၣ်ထွဲဒီး ထံၣ်ကီၢ်တဖၣ် မ့တ မ့ၢ် ဟီၣ်ခိၣ် ဘီမ့ၢ် တၢ်ကရၢကရိတဖၣ် ပုၤလၢအအိၣ်ဒီး တၢ်ခိၣ်လဲၤလိာ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤ အတၢ်အၢၣ်လီၤအိၣ်လီၤတဖၣ် ယုာ်ဒီးအိစၤဩလယၢ် ဟံၤယုာ်ဘၣ်ဆၣ် တၢ်တဟံၤပနီၣ်ဆူ, ယုာ်နဲးတဲးစ့တဲး, ယုာ်နဲးတဲးက့, ဒၢ, ကဲၣ်နဲးဒ်ဒီးနယုၤဇံၣ် လဲၣ်တဖၣ်ဘၣ်. တၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤတဖၣ်လၢ တၢ်ကစီၣ်လဲၤလိာ် ဘၣ်တဘၣ် ကဒုးဟံၤယုာ်ဒီး တၢ်ခိၣ်လဲၤလိာ် ပုၤတဂၤအ တၢ်သကဲၣ်ပတံတၢ်မၤနီၣ်ဃးလၢခိၣ် ဖျါထီၣ်ပုၤတဂၤမ့ၢ်မတၢ်တဖၣ်) လီၤ.

အဝဲအံၤမ့ၢ်လီၤပလိာ်ဒီး နနီၣ်ကစၢ်အတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါတဖၣ်, ဝဲၤကျိၤဘၣ်တ ဘၣ် ကဟံၤဖျါန ဂ့ၢ်နကျိၤ တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါ, လံာ်ကွဲးဒ်ဘၣ်ဃး နတၢ်လဲၤတၢ် က့ၤဒီး တၢ်မၤနီၣ်မၤဃါအ ဂ့ၤ အဂၤတဖၣ် တၢ်အုၣ်အသးတဖၣ် မ့တမ့ၢ် တၢ် ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤဒ်အမ့ၢ် တၢ်အုၣ်အသးတဖၣ်, နတၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤအ တီၤပတီၢ် ဒီး တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ အတၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤ (လၢအက ဟံၤယုာ်ဒီး တၢ်သးလီၤသးကျဲးဆူလီၤအဂၤ တၢ်လိာ်တၢ်လီၤဒီး တၢ်မၤကမၢ်တၢ် တဖၣ်) ဒီးတၢ်လၢအဘၣ်ထွဲဒီး ကီၢ်မ့ၢ်သဲးစး တၢ်စံၣ်စီၤတဲစီၤ အတၢ်ဂ့ၢ်တၢ် ကျိၤတဖၣ်လီၤ.

တၢ်ပညိၣ်လၢအမ့ၢ်ဒ်သး တၢ်ဟံၤဖျါထီၣ်အံၤ လၢကမၤတၢ်တၢ် နနီၣ်ကစၢ်အတၢ် မၤနီၣ်မၤဃါဒီး ကဆိကမိၢ်န့ၢ်န့ၢ် မ့ၢ်နဟံၤဖျါထီၣ်တုၢ်ဆူ ခၢၣ်စးတၢ်ကရၢက ရိအဂၤ အဖီလၢ နတၢ်မၤနီၣ်မၤဃါဒ်သးဒီး လီၤကံၤဒီးနတၢ်ပတံထီၣ်တ ဖၣ်လီၤ.

နမ့ၢ်ပုၤလၢ အပတံထီၣ် ကီၢ်ချၢ လၢအဘၣ်ဃးဒီး ပုၤဂ့ၢ်ဂီအတၢ်လိာ်ဘၣ် မ့ တမ့ၢ် တၢ်ဒိတဒၢ လံာ်ခိၣ်ကီၢ် အတၢ်ပတံထီၣ်အိၣ်ထံးခိၣ်ဘီ အဖီခိၣ် လၢအ ပတံထီၣ်ထီၣ်ဒါ ပဒိၣ်လၢထံၣ်ကီၢ်လီၤလီၤဆီဆီ, ဝဲၤကျိၤ တဟံၤဖျါထီၣ်နကစၢ် အဂ့ၢ်အကျိၤဆူပဒိၣ်အဝဲန့ၢ်ဘၣ်, တုၤဒၣ်လဲာ် နအိၣ်လၢအိစၤဩလယၢ်အပူၤ ဒီးန့ၢ် -

- တၢ်ယုန့ၢ် မ့တမ့ၢ် အိၣ်ဒီးတၢ် ဘၣ်သးလၢကက့ၤကဒါက့ၤဆူ ထံၣ်ကီၢ်အဝဲ အံၤ, မ့တမ့ၢ်
- ဘၣ်တၢ်တထံၣ်န့ၢ်တုၢ်လၢ အမ့ၢ်ပုၤဘၣ်ဃးဒီးအိစၤဩလယၢ် ကဘၣ်ဟ့ၣ် တၢ်ဒိတဒၢ အတၢ်ဟံးန့ၢ်မ့ၢ်ဒါတဖၣ်ဘၣ်န့ၢ်လီၤ.

လံာ်ကဘျဲးပၤအခိၣ်ထံး	www.homeaffairs.gov.au
တၢ်ချုၤသ့ၣ် ညါအကလုာ်ကလုာ် လီၤကျိၤ	လီၤတဲစိ 131 881 လၢတၢ်မၤအဆၢကတီၢ် လၢအိစၤဩလယၢ်အပူၤ လၢနက ကတီၤတၢ်ဒီး ပုၤဆဲးကျၢန့ၢ်တၢ် (တၢ်ဖီၣ်တၢ်ကလုာ် တၢ်ဂ့ၢ်တၢ်ကျိၤတဖၣ် နဒီးန့ၢ်သ့ လၢကီၢ်ချၢ အဆၢကတီၢ်န့ၢ်ရံၣ် တဖၣ်အံၤလီၤ). နမ့ၢ်အိၣ် လၢအိစၤ ဩလယၢ်ကီၢ်အချၢ, ဝဲးစ့ၤဆဲးကျၢန့ၢ် အိစၤဩလယၢ် ပုၤ မၤတၢ်တဖုလၢတ ဂ့ၢ်အရဲဒိၣ်တမံၤအဂီၢ် လၢအဘျဲးကတၢ် ဒီးန့ၢ်တက့ၢ်.